

ANUL XXII — NR. 20 (936) — 12 MAI 1973

Flacăra

TREBUIE SĂ AJUNGEM ÎN SITUAȚIA DE A SPUNE CU ÎNDREPTĂȚIRE CĂ PROVINȚIA E CEL MAI MARE CARTIER AL CAPITALEI!

«EU MI-AM ÎNCEPUT VIAȚA ÎNTRÎND ÎN ÎNCHISOARE PENTRU REVOLUȚIE, ȘI ÎNCHISOAREA OBLIGĂ CA ȘI NOBLEȚEA»

NOROCUL —
«SERGENT ONORIFIC»
AL ARMATEI ROMÂNE
și pe mine cu cadrulul...»

În Piața Unirii

Cînd condiția publicației săptămînale te frustrează de posibilitatea, pe care cotidianul ți-o asigură, de a fi reporter prompt al faptei, nu mai poți scrie un reportaj ci, eventual, o cronică. Dar aceasta numai cu o condiție: să fi fost martorul unei fapte de seamă, al unui eveniment.

Vinerea trecută, deci pe 4 mai, dis-de-dimineață era evident că Iașul va avea o zi frumoasă. Lumină multă, soare cald, vînt ușor, atît cît să fie răcoritor, lalele și liliac — o zi de primăvară cu farmece mature. Mulțime de oameni îmbrăcați cu straie de zile mari, steaguri tricolore și roșii, porumbei, baloane, cîntece de fanfară — o zi de sărbătoare. O zi atît de frumoasă, încît părea că nu i s-ar mai putea adăuga nimic. Și totuși, pe 4 mai, la Iași, în Piața Unirii — acest loc, fără îndoială, binecuvîntat de istorie — s-a făcut pasul de la farmecul zilei de primăvară și de acela al zilei de sărbătoare la gravitatea — solemnă, copleșitoare dar și entuziasmantă — a manifestării concrete a conștiinței politice a națiunii.

Merita Iașul — focarul de început al mișcării revoluționare care i-a făcut anului 1848 un loc special în istorie — cinstea ca în piața lui civică, acolo, în preajma statuii lui Cuza Vodă și a oamenilor de frunte ai Unirii, să fie sărbătorite cele cinci pături de veac de la revoluția pașoptistă; merita Iașul această cinste și Țara i-a dat-o.

Au mulțumit, un secretar de partid al comitetului județean, un maestru de la Uzina de fibre sintetice, o studentă a Facultății de istorie, o președintă de cooperativă agricolă de producție și un distins om de știință. Și a mai mulțumit o mare mulțime de ieșeni adunați în piața care n-a putut să-i cuprindă pe toți acei care ar fi vrut să ia parte directă la adunarea — cu adevărat populară — de aniversare, și totodată la întîlnirea cu bărbați de frunte ai partidului și ai țării, la întîlnirea cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, numit — de un vîrstnic ieșean aflat împlîntor lîngă mine — un mare român al românilor.

Și-apoi a urmat ceasul acela, mai presus de toate celelalte ale acestei zile de sărbătoare, în care secretarul general al partidului nostru s-a adresat ieșenilor și, din Iași, întregii suflări românești, făcînd pur și simplu o demonstrație științifică a continuității spiritului revoluționar pe acest pămînt al unor oameni care n-au înțeles și nu pot înțelege să trăiască decît liberi și stăpîni în propria lor țară.

Am retrăit, noi cei care l-am ascultat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, vîrtejul revoluționar al timpului lui '48, al unirii principatelor, al cuceririi neatîrnării de stat a României și făuririi statului național român unitar; dar am retrăit și anii istoriei revoluției socialiste. Ne-am simțit și pașoptiști dar și contemporani care ducem bătălia pentru realizarea idealurilor noastre comuniste, cît și pentru împlinirea, peste veac și decenii, a idealurilor înaintașilor.

Marea mulțime de urmași, adunată în Piața Unirii a subscris cu respect idealurilor pașoptiste dar a discutat și probleme de construcție socialistă ale anului 1973; a omagiat puterea forței revoluționare românești care în 1848 a atras atenția străinătății, dar și-a subliniat și conștiința responsabilității rostului României socialiste în contextul internațional de azi.

Oamenii din Piața Unirii au ovaționat la repetarea cuvintelor înaripate ale conducătorilor revoluției din 1848 și tot ei au ovaționat cuvintele conducătorului lor revoluționar care li se adresa direct, de la om la om, comunist.

Am ținut să intitulez această cronică așa cum am intitulat-o, pentru că în Piața Unirii am avut sentimentul limpede al unui sens anume al cuvîntului unire: acela al unirii dintre tradiția revoluționară și prezentul revoluționar, ca și acela dintre masele largi populare și conducătorul lor.

Nelu IONESCU

TREBUIE SĂ AJUNGEM ÎN SITUAȚIA DE A SPUNE CU ÎNDREPTĂȚIRE CĂ PROVINCIA E CEL MAI MARE CARTIER AL CAPITALEI!

peste zece ani-
vînătoare de posturi
la zalău

Zalău, anonimul târg provincial de pînă mai ieri, astăzi un oraș modern în plină expansiune economică.

CIOBANUL BUCUR N-AVEA BULETIN DE BUCUREȘTI

La urma urmei, toți venim din provincie. Bucureștenii get-beget nu există. Am îndoilei serioase și în privința ciobanului Bucur. Ciobanul Bucur nu era bucureștean. Ciobanul Bucur a devenit bucureștean. Venim de departe din țara aceasta, venim noi sau au venit părinții noștri sau bunicii noștri, dar e clar că nu sîntem de cînd lumea bucureștenii. Sîntem cetățeni ai României, nu doar noi cetățeni ai Bucureștiului. Provincia e mama noastră bună. Acolo ne-am făcut primele planuri de viitor sau acolo și-au făcut primele planuri de viitor părinții noștri. Acolo am visat, acolo am găsit puterea de a lupta pentru afirmarea adevărurilor în care credeam.

Cine parcurge documentele partidului nostru observă accentul care se pune pe necesitatea ca toate provinciile țării să tindă a se dezvolta echitabil, din aceasta decurgînd șanse egale de viață și de afirmare pentru toți, în măsura muncii și a disponibilităților fiecăruia. Am organizat această anchetă din convingerea că lupta cu provincialismul e un mod de a se exercita al democrației socialiste. E inacceptabilă ideea că în provincie trebuie să se trăiască mai prost, să se facă artă inferioară, să se trimită mărfuri mai proaste etc. Am putea spune că provincia e cel mai mare cartier al Capitalei și că nu sîntem departe de momentul cînd vom putea afirma: capitala României e România! Însă pentru asta e nevoie de muncă și e nevoie de eliminarea din conștiință a provincialismului și a privilegiilor aristocratice, partidul nostru nu poate accepta pentru vreo localitate. Cu atît mai mult, partidul nu poate accepta ca unii să trăiască mai prost, să se afirme mai puțin, să aibă șanse mai mici în competiția valorilor încă din start, datorită apartenenței la o zonă geografică sau la alta. Dar după cum se știe, principiile sînt principii, iar practica vieții sociale e practică. Mai avem încă destule de făcut pentru ca în România să se trăiască aproape de nivelul Capitalei. După cum reiese din ancheta noastră, provincia are un important cuvînt de spus în economia națională, în cultura țării, în viața ei socială. Oamenii trăiesc oriunde aici, în România, și e bine să reafirmăm că ei trăiesc mai bine și mai conștient decît au trăit. Dar mai sînt încă oameni care nu trăiesc, material și spiritual, la nivelul a ceea ce noi înșine, ca națiune, ne-am propus să fie «nivelul nostru». Încă de la Congresul al IX-lea al partidului și, apoi, la Congresul al X-lea și la Conferința Națională din 1972 dezvoltarea țării, în deplină armonie, a constituit obiect de analiză științifică și s-au formulat hotărîri peste care nu se poate trece. Sînt, tocmai de aceea, destule de făcut în viața reală. Am să dau un exemplu, un singur exemplu: relativa inegalitate de șanse pe care o suportă copiii din provincie, și mai cu seamă copiii de țărani, în timpul examenelor de intrare în universități. Din motive ce vor constitui obiectul unor anchete viitoare ale revistei noastre, fiii provinciei n-au accesul meritat la cîteva facultăți: Institutul de artă teatrală și cinematografică, Facultatea de arhitectură etc. Nu putem trece cu vederea acestea toate. Partidul ne-a învățat, prin glasul secretarului său general, să descoperim contradicțiile existente în societatea noastră, să nu închidem ochii în fața lor, ci să le semnalăm și să luptăm pentru înlăturarea lor, încă din momentul cînd n-au devenit stări conflictuale. Ancheta noastră, dedicată provinciei, dorește să fie bine înțeleasă: provincia nu mai e în România sediul provincialismului (avem destul provincialism și în București), dar nu am făcut încă totul pentru ca provincia să se curețe de toate complexele provincialismului și să se poată trăi oriunde, în această țară, la nivelul normal pe care îl cere pretenția noastră cea mai înaltă.

Oriunde se pot afirma oamenii în România, pentru că România de azi e o țară a omului. Dar unele din dificultățile cu care se confruntă provincialii ce vor să se afirme în sistemul de valori al țării nu sînt obiective. Dacă e de înțeles că n-o să avem în viitorii doi ani bîdi comunale și troleibuze în toate satele de pe Valea lalomiței, nu e deloc de înțeles de ce trebuie să trimitem mărfurile proaste în provincie, la țară, unde — după o expresie — «merge».

Cînd zicem România, să zicem România, nu Cișmigiu! E firesc ca o colectivitate să trăiască pe principiul vaselor comunicante: ce n-avem să n-avem toți, ce avem — să împărțim, după merit, cu toții. În acest sens, oricît ar fi de reprezentativă prin definiție Capitala, e cazul să dăm provinciei ce-i al provinciei și să nu uităm că acolo sînt rădăcinile noastre. Glasuri, de obicei bine informate, îmi spun pe șoptite că nici faimosul cioban Bucur n-avea buletin de București.

Adrian PĂUNESCU

Undeva, la capătul pămîntului, se află și Zalău. Intrat tîrziu, mult mai tîrziu decît alte localități, în circuitul industrializării socialiste și așezat la 40 de kilometri de cel mai apropiat nod de cale ferată și la 50 de kilometri de drumul național E 12 — orașul se luptă din răsputeri cu distanțele. Venind de la Cluj, călătorul este nevoit să accepte serviciul unei «lrte» afumate, mizere, cu oase bătrîne și motor somnolent, pe care pasagerii o iau cu asalt ca în filmele poliștice și unde timizii, naivii și băieții cu educație riscă să călătorească în picioare cale de 84 kilometri.

Dar la capătul drumului ne întîmpină Zalău, un oraș în plină expansiune economică, cu străzi noi și clădiri semețe, populat de cohorte de tineri veseli și guralivi, un adevărat torent juvenil în mijlocul căruia a dispărut, destrămată, tradiționala promenadă duminicală. Un oraș nou, modern, născut peste noapte pe vatra vechiului târg. O întîlnire violentă între trecut și prezent, între vechi și nou, pe care economistul ne-a prezentat-o lapidar, beneficiind de graiul sec și concludent al cifrelor. La sfîrșitul anului 1972, prin intrarea în funcțiune a marilor unități economice din raza Zalăului, industria județului realizează, în numai 23 de zile, întreaga producție a anului 1950. Și o dată recentă: tînăra Fabrică de conductori emailați — ce urmează să intre în funcție în curînd — va realiza, singură, o producție mai mare decît a întregului județ Sălaj în 1972! În decurs de numai patru ani (chiar de la constituirea județului Sălaj), populația Zalăului a sporit cu peste 10*000 locuitori. Pentru noii și vechii localnici ai orașului au fost construite aproximativ 3 000 de apartamente și a fost dată în folosință o suprafață comercială utilă de peste 3 400 metri patrați (790 unități comerciale, deci cu 470 mai multe decît în 1950 și cu 79 mai multe decît în 1968).

...Cu toate acestea nu puțini dintre proaspeții cetățeni ai urbei — oameni deprinși cu viața și forțata marilor orașe — se consideră ostracizați și proscrisi în acest colț de țară, «prăfuit și sugrumat de mrejele convenționalismului și ale traiului provincial». Despre toate acestea ne vorbește cu năduf primarul orașului, tovarășul Ion Turcu:

— Totul bine și frumos, dacă am rezolva odată problema fluctuației brațelor de muncă și, mai ales, dacă tinerii specialiști n-ar mai sosi la noi cu păreri preconcepute și ar înțelege că se poate trăi și munci în mod civilizată și aici la Zalău. Dar să le luăm pe rînd. Primo: locuința. Căsătorit sau celibatar, omului i se oferă de îndată spațiu confortabil, apartament sau garsonieră, deci o locuință pe cîste de care nu poate beneficia cu aceeași promptitudine solicitînd primăriile marilor orașe. Secundo: rețeaua comercială îi oferă o gamă largă de mărfuri alimentare și industriale (suprafața comercială raportată la mia de locuitori este de 317 metri patrați, deci stăm mult mai bine decît dumneavoastră, bucureștenii). Nimeni nu risipește ore scumpe stînd la coadă și nici nu așteaptă săptămîni la rînd (ca de pildă clujenii) apariția citricelor, a peștelui viu și a măslinelor. Avem de toate. Terțio: televizorul ne aduce și nouă, ca și timișorenii, aceleași imagini, la cinematograful rulează filme pe care le pot vedea și băcăuanii, și constanțenii, și toată lumea. «Bine-bine, ne-au răspuns amicii nemulțumiți, dar n-avem teatru». Am încheiat contracte ferme cu teatrele din Cluj, Oradea, Tirgu Mureș, am primit vizita unor trupe de elită, dar am constatat, spre marele nostru regret, că sala rămîne goală. Deci altceva le lipsește.

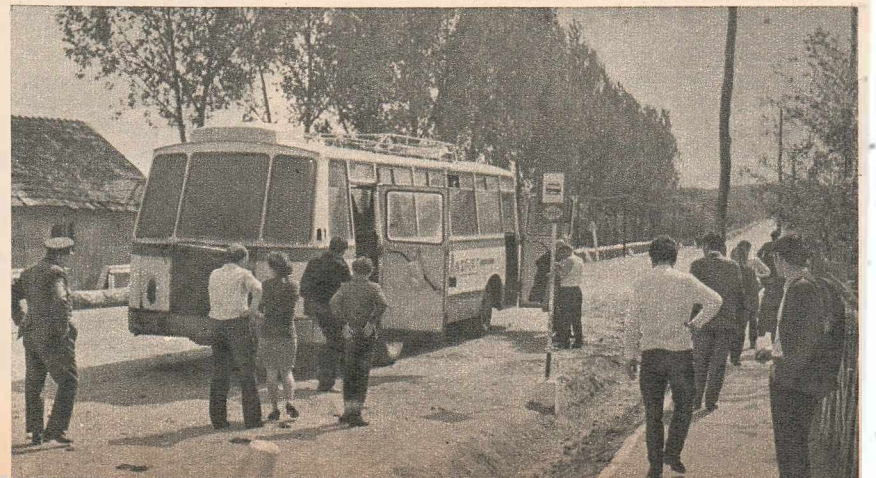
— Ce anume?

— Ajutați-mă să-i înțeleg. Cei porniți în lume numai de dragul vieții ușoare regretă mirajul marilor bulevarde și, mai ales... anonimul citadin. Se simt «mîncați din ochi» de către «oficiali», ceea ce e o snoavă nesărată, deoarece numai de asta nu ne arde. În răstimpul orelor libere fiecare își umple viața cu ceea ce dorește. Asta e situația: ne pleacă pe capete arhitecții, juriștii, inginerii, profesorii.

Un alt reprezentant al orașului, tovarășul Ioan Han, directorul Liceului de cultură generală, este de părere că tinerii profesori părăsesc orașul deoarece sînt amendați de către localnici pentru anumite metehne și mentalități ostile vieții așezate de provincie.

— Noi pretindem elevilor noștri uniformă, și cadrelor didactice o vestimentație sobră. Ei bine, tocmai de aceea nu putem admite ca tinerele noastre colege să intre în clasă

Pentru a ajunge la Zalău, călătorul plecat din Cluj este nevoit să apeleze la serviciile acestei «lrte» mizere, obosite, cu stop cardiac la cel mai mic efort.

**TREBUIE SĂ AJUNGEM
ÎN SITUAȚIA DE A SPUNE
CU ÎNDREPTĂȚIRE
CĂ PROVINȚIA
E CEL MAI MARE
CARTIER
AL CAPITALEI!**

unde rulează două filme pe săptămână. Există și o casă de cultură, dar este evitată, fiind amplasată în incinta Uzinei metalurgice. M-a mai frapat ceva: nimeni, deși era o după-amiază caldă, aproape de vară, și destul de multă agitație pe strada principală, nu purta cămașă albă. Mi s-a explicat: «Nu merită, praful și fumul și-o înnegresc în câteva minute, așa că...»

Cîndva s-a propus, nici mai mult, nici mai puțin, dezafectarea Copșei Mici. Locuitorii să fie mutați la Mediaș, la 12 kilometri distanță, unde să li se asigure locuințe corespunzătoare. Să rămînă pe loc doar uzinele. Soluția a fost pe bună dreptate socotită nejustificată. Sînt oameni care de zeci de ani locuiesc în Copșa Mică, s-au legat — oricît de incredibil ar părea — de localitate, de micul petic de grădină din fața casei care, cu oricîtă rîvnă ar fi lucrat, nu poate naște decît cîteva firave legume. Atunci? Soluția există, depinde cu cită consecvență și curaj va fi transpusă în viață: înzestrarea Uzinei metalurgice de metale neferoase și a Carbosin-ului cu filtre și stații de epurare de maximă eficiență. Care să limpezească apele Tîrnavei Mari și aerul veșnic sumbru al

Copșei Mici și care, în cîteva ani, să permită ca pe dealurile din jur să rodească iară meri și cireși. Oricît de costisitoare ar fi aceste instalații, ele trebuie să intre în funcțiune cît mai curînd posibil. Atunci va renaște și viața Copșei Mici. Atunci tinerii — și sînt în prezent nu mai puțin de 2 500 doar la școala medie tehnică de chimie și la liceul de cultură generală — se vor putea plimba prin parcul orașului, vor putea culege poame din copacii care acum doar înfloresc, dar nu fac fructe, sau vor înota în Tîrnavă care, cel puțin acum, în dreptul orașului, aduce mai mult a canal de scurgere.

L-am cunoscut pe vicepreședintele consiliului popular Copșa Mică, Dionisie Fülöp. La toate întrebările mele a răspuns cu o dezarmantă ridicare din umeri: viața culturală, turnee artistice? «N-avem așa ceva, ne ocolesc». Parc sportiv, bază sportivă? «Un teren de fotbal, atît. Și acela nefolosit. Tinerii noștri preferă să meargă să facă sport ori să se distreze la Mediaș. Rămîn la Copșa Mică doar familiștii și bătrînii». La întreprinderea din Copșa Mică se cîștigă bani frumoși. Copșa Mică este o localitate bine aprovizionată cu produse de larg consum. Dar Copșa Mică încă nu este un oraș. Dar trebuie să fie!

În efortul general al țării, astăzi problema Copșei Mici e pe deplin rezolvabilă. Legea pentru protejarea mediului ambiant dă speranțe justificate locuitorilor de aci. Trebuie însă să se acționeze prompt, curajos, în spiritul acestei legi menite să apere valorile supreme ale societății noastre: oamenii!

Mihai HETCO

Smagul sau drama Copșei Mici. ▲

Singurul lăcaș de întîlnire a tinerilor în centrul Copșei Mici: circiuma... ▼

Un rîu mort, o vegetație distrusă, dealuri erodate sau efectele poluării la Copșa Mică. ▲

originala nuntă: lugoj-reșița!

Călătoresc cu trenul — o cursă locală — către Lugoj împreună cu judecătorul Horia Vasilescu din Caransebeș. Cîteva navetiști moțâie pe banchete, două recupețe își împărtășesc cu voce tare diverse păreri. În dreptul stației Tapia trenul pilotează, se fac lucrări de terasament, observ mai multe femei dînd cu tîrnăcopul. Horia devine revoltat dintr-o dată: «Oare de ce se angajează femeii la munci atît de grele?! Există atîtea crescătorii de păsări, să dea acolo de mîncare, este funcția femeii asta sau orice altceva, mă rog — dar de ce femeii muncind la terasament și bărbați zăcind încă de dimineață prin birouri?!»...

Cu puțin mai înainte, aflînd scopul deplasării mele, îmi mărturisise sincer, deschis: «Să știi, mie mi se pare că în provincie se muncește mai mult decît în Capitală!». E părerea omului, înclin să cred și eu același lucru, așadar nu am de ce îl contrazice, «În provincie!» Oare ce înseamnă asta de fapt?! Cădem repede de acord că există, în mare, două interpretări: una este aceea ce denumește un mediu, un loc, hai să îi zicem mai izolat, mai înapoiat economic; și a doua versiune ar fi aceea că provincie înseamnă totul în afara Bucureștiului. (În acest fel iată că și Timișoara, și Clujul, și Craiova s-ar încadra în această zonă teoretică.)

Deocamdată însă încerc să descopăr mecanismul interior, intim, al realităților de aici; mă interesează mai mult psihologia oamenilor. Îmi amintesc cîteva replici ale judecătorului Vasilescu, le transcriu întocmai, cred că au un parfum aparte — oferă o mai bună înțelegere a modului de a vieții și gîndi lucrurile decît zece comentarii unul peste altul:

«În București, oamenii stau cot la cot

numai la coadă, aici la noi, în provincie, oamenii stau cot la cot chiar dacă nu se văd!»

«...îți dai seama că noi avem o singură librărie? Că aici așteptăm o carte de Marin Preda?! La «Ambasador», la «Scala» oamenii fac coadă la cărți polițiste...! Pentru noi, caransebeșenii, librăria este o deltă, și nu un ștrand unde se vinde înghețată Polar».

«În străinătate Caransebeșul este comparat cu Grenoble!, așa spun turiștii care au fost pe aici și scriu oamenii de artă!...»

Am ajuns în Lugoj, coborîm, judecătorul-scriitor Vasilescu ține să mai adauge în sfîrșit:

— Noi sîntem poate teribil de demodați, poate da... dar știi: așteptăm mugurii!...

«Așe, ace, nasturi, gogoși, langoși» — ne ia în primire o firmă imensă, multiplă, încă de la intrarea în oraș. Zimbesc, apoi izbucnesc în ris de-a dreptul, căci alături, a doua ne informează vizibil și prompt că «Aici se face ONDULAȚIE cu APĂ și FIER!»

...Nu-i nimic, trece și asta, scopul venirii mele aici este cu totul altul. Două treimi din populația orașului o reprezintă femeile. Băieții sînt «protejați» în Lugoj (probabil din pricina asta se constată o serie de permanente fluctuații ale tinerilor de la locul de muncă!).

Prim-secretara municipiului U.T.C. Lugoj, Teodora Naghy Ghinea, împreună cu Ion Jurca, secretar cu problemele de propagandă, îmi înfățișează succint un tablou viu colorat al situației «ciudate» care se menține aici: într-adevăr, Lugojul duce lipsă de băieți. În schimb, Reșița nu are fete! Din-

Horia PĂTRAȘCU

(Continuare în pag. 27)

trebuie să știm să obținem tot ceea ce ne dă dreptul să avem munca noastră

Cetate cu contribuții fundamentale în istoria țării, Tîrgoviște a suportat greu retragerea investiției de capitală a Țării Românești. Au venit ani în care tîrgoviștenii au trăit mai mult în umbra înșelătoare a strălucitelor fapte de odinioară decît din lumina faptelor vieții lor de zi cu zi. Fosta capitală a devenit lent și pe neobservate un tîrgușor ca multe altele. Deși au cîntat-o, poezii n-au putut s-o ajute. A te emoționa în fața ruinelor istorice înseamnă prea puțin pentru un oraș care-și suportă cu dificultate propria istorie.

Astăzi, tîrgoviștenii trăiesc o emoție care-i apropie de înaintașii lor. Emoția cîntărilor. Marea platformă industrială a orașului, în care se vor investi aproape 14 miliarde lei, schimbă din mers ritmul de viață al tihnitei Tîrgoviște. Și această emoție este una permanentă. O simți pe strada răscolită de sistematizări, în noul complex comercial «Mondial», în autobuzele arhipline. Oamenii sînt agitați și la orice oră mai au încă multe, foarte multe de făcut. Unii sînt pripiți, alții sînt într-o alertă mai «controlată», dar toată lumea simte că de azi pe mîine în oraș, în județ, dispar și apar construcții, străzi, stări de lucruri.

Bucuria realizărilor nu este una euforică. Nici nu poate fi așa, căci problemele, necazurile fiecărei zile țin dreaptă cumpăna atenției. Așadar, Tîrgoviște încearcă să se reacomodeze cu statutul unui oraș inundat de viață, adică de fapte de primă mărime. Cofînd orașul, încercînd să-i iau, cum se spune, pulsul, am întîlnit oameni de diverse profesii. Scurtele convorbiri cu unul sau cu altul dintre ei m-au făcut să înțeleg că despre Tîrgoviște de astăzi pot afla foarte multe lucruri, dacă voi reuși să strîng cîtiva oameni ai orașului, oameni ai principalelor sectoare de activitate ale capitalei dîmbovițene. Cu sprijinul tovarășului Marin Iliescu, directorul cabinetului județean de partid, am reușit să-i fac să se întîlnească pe cîtiva dintre oamenii Tîrgoviștei de azi. Oameni ai faptei, dar și oameni ai dialogului. Nu am făcut altceva decît să le mulțumesc pentru acceptarea mea la această discuție și să notez elementele care mi s-au părut mai definitorii pentru starea de spirit a multiplului dialog.

Dorin Tudoran — V-aș propune ca în discuția noastră să avem în vedere condiția provinciei, statutul orașului mai mic sau mai mare, dar al orașului de provincie.

Ion Păunescu, tehnician la Întreprinderea de strunguri «SARO» din Tîrgoviște — Un lucru este foarte sigur: fie că lucrezi în București, fie la Cluj, Vaslui ori Tîrgoviște eforturile care ne sînt cerute sînt la fel de mari. Ba, poate că în cazul Tîrgoviștei sîntem obligați să depunem eforturi mai mari decît în mod obișnuit. De aceea nu înțelegem, nu putem fi de acord ca tot ceea ce ține de condițiile noastre de viață să fie sub nivelul altor orașe mai mari. La obligații egale de muncă, pretindem condiții de viață cel puțin asemănătoare. De ce locuim în care stăm, noile blocuri, să fie de o atît de modestă calitate? De ce să nu putem găsi în Tîrgoviște o umbră, o stofă de calitate? De ce să mă duc în alt oraș pentru a cumpăra un pantof ca lumea și adăugînd costul biletilor de tren să dau mai mult pe o pereche de pantofi decît cetățeanul Bucureștii, Clujului, Iașului?

Haralambie Păunescu, directorul Direcției comerciale a județului Dîmbovița — Dumneavoastră bateți monedă pe o situație

mai veche. Uitați că noi am mers aici pe preluarea magazinelor unor vechi negustori. E drept că repartițiile pe fond de marfă pentru județul nostru sînt încă necorespunzătoare dar situația nu se prezintă așa cum ați încercat dumneavoastră s-o arătați. Dacă nu se găsesc pantofi pentru copiii la Tîrgoviște, nu se găsesc nici în București.

Aurel Bălan, inginer, șeful serviciului organizarea producției la Întreprinderea de utilaj petrolier Tîrgoviște — Vă contrazic. Eu am fost săptămîna trecută la București și am cumpărat pantofi pentru copii.

Ion Păunescu — Și apoi să nu uităm că, de pildă, la noi la «SARO» lucrează oameni veniți din 28 de județe. Mulți vin din orașe bine aprovizionate și au prilejul să facă o comparație care ne dezavantajează în mod net.

Haralambie Păunescu — Supermagazinul «Mondial» a fost apreciat foarte bine de tovarășul ministru adjunct Cazan și de tovarășul director general Grosman. Ni s-a spus că nu există în Capitală vreun magazin cu un așa bun sector de confecții.

Gavril Mureșan, inginer șef la Întreprinderea de strunguri «SARO» Tîrgoviște — Știu și eu? Oricum, nu fiți chiar așa liniștiți. Nu uitați că la «Mondial» lipsește un plafon care să despartă sectorul de mezaluri de la parter de sectorul textile de la etaj. Știți bine că lipsa unui sistem de ventilație face aerul din «Mondial» greu respirabil.

Aurel Bălan — Și celelalte magazine sînt la fel de «comprimate». Nu s-a avut în vedere fluxul, în continuă creștere, al consumatorilor. La spațiu mic ar fi mai bine să mergem pe specializare. Am fost de curînd la Vaslui și am rămas impresionat. Se vede o idee arhitectonică, o preocupare pentru o cît mai eficientă și estetică punere în valoare a datelor naturale. În Tîrgoviște nu se poate vorbi deocamdată de așa ceva.

Mihail Iurcu, economist la Întreprinderea de utilaj petrolier Tîrgoviște — Ceea ce ar trebui să ne preocupe în mod deosebit pe noi, provincialii din Tîrgoviște, este dreapta considerare a raportului dintre necesitate și posibilitate, dintre cerințe și rezolvarea lor. Iată, de pildă, ne ocupăm de sistematizarea, urbanizarea satelor dar nu avem încă un plan ferm și acceptat ori acceptabil de sistematizare a Tîrgoviștei! S-a construit mult în Tîrgoviște, dar la mare întîmplare. Parcă a scos cineva totul dintr-un buzunar și a aruncat la întîmplare construcțiile. Acesta nu poate constitui un mod de a gîndi amplasarea. Pe de altă parte, satisfacerea unor minime nevoi social-culturale nu este realizabilă. Nu se poate vorbi despre o viață culturală avînd doar două cinematografe care trebuiau de mult demolate sau organizînd la nesfîrșit numai seri de dans la care nu mai vine aproape nimeni. Unde sînt serile literare, simpozioanele, conferințele? Unde sînt turneele echipelor de teatru din București? Unde și care este locul vieții muzicale în orașul nostru?

Marin Iliescu, directorul cabinetului județean de partid — Nu uitați că noi am pornit de la un nivel foarte scăzut și că nivelul culturii muzicale, de pildă, la noi este foarte redus. Cînd au fost diverse trupe de teatru ori orchestre în turneu la noi, sălile erau aproape goale. Oricum, cred că azi sîntem pe un drum bun. Față de stadiul în care ne aflăm în urmă cu cîtiva ani lucrurile sînt într-o certă îmbunătățire.

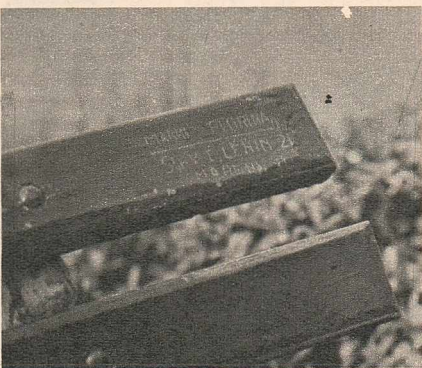
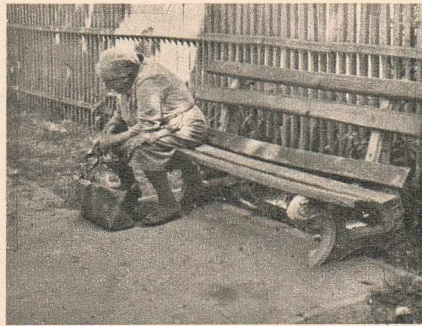
Gavril Mureșan — Sînt de 2 ani în Tîrgoviște și nu pot să neg lucrurile care s-au

realizat. Față de Tîrgoviștea de acum 2 ani cel de azi e pe alocuri de nerecunoscut. Numai că nu e bine să persistăm în greșeala de a ne compara numai cu noi înșine. Sigur, față de noi cei de acum doi ani putem fi de 300% mai bine dar în comparație cu alte orașe ale țării, sau în absolut, poate nu reprezentăm încă mare lucru. Sigur, e bine să te autodepășești dar mai profitabil este să-i depășești pe alții, și anume pe cei mai buni. Munca noastră aici este foarte dură și nu știu dacă o să am timp să mă întreb la sfîrșitul acestui cincinal sau al celui alt: «Am fost eu în cincinalul acesta la teatru?» Dacă nu apucăm să mai mergem la un spectacol mi se pare obligatoriu să ne bucurăm de alte lucruri. Este inadmisibil ca după ce aduc de la Arad pe cel mai bun proiectant de strunguri din țară să nu i se poată da o locuință. După cîteva luni, omul a plecat și cei în pierdere sîntem noi. O uzină ca a

noastră nu se pune pe picioare de azi pe mîine și cu orice fel de oameni. E nevoie de un nucleu de cadre cu experiență, de oameni care știu ce e un strung pentru că au făcut cîteva mii. Cînd ești mic visezi să-ți crească mustață dar nu-ți crește orice ai face. Îți crește la timpul potrivit. Noi sîntem o categorie de oameni care efectiv trăim un anumit timp pentru rezolvarea unei probleme. Dar la asemenea sarcini avem nevoie și de satisfacții. Eu vă spun sincer, o a două experiență la Tîrgoviște nu aș mai face-o, oricine mi-ar cere-o. Este inadmisibil ca în situația în care am nevoie de a lua legătura urgent cu Bucureștii să aștept la telefon patru ore! Condiția de provincie, în sensul ei peiorativ, depreciativ și-a creat-o provincia însăși. Trebuie să știm să obținem

Dorin TUDORAN
(Continuare în pag. 27)

Fotografiile acestui grupaj de materiale din cele șase pagini au fost realizate de **R. CONSTANTINESCU, E. GHERA, V. MOLDOVAN, I. PREDOȘANU, S. STEINER.**

rupți din soare

Dacă vreodată i s-ar îngădui Soarelui să-și aleagă reședința permanentă cu siguranță el ar opta pentru plaiurile Muscelului.

Și ar poposi mai întâi pe crestele Pietrei Craiului, și-ar spăla fața în apele de cristal ale Iezerului, ar cobori prin Posada și apoi s-ar lăsa condus de Argeșel prin frumoasele muscele.

După ce la Nămăești ar aduce un omagiu lui Pîrvu Mutu, Ion Negulici și George Topîrceanu, va înconjura dealul Mățăului, livezile cu mere de aur de la Bilcești, Lerești, Valea Mare și Suslănești și va zăbovi la Boteni să afle taina celor ce au hotărît să promoveze ca deviză de viață hărnicia, cinstea, onoarea și demnitatea comunistă.

În drumul său va da binețe celor din Hîrtiești și de aici va fi dus pe brațe de copii din Vulturești-Bîrzești.

Am avut fericirea să-i văd cum se pregătesc.

În fiecare dimineață străbat codrul pe urmele cerbilor pînă la fagul lui Radu Arghel și din poiana haiducilor în murmurul zorilor așteaptă întîlnirea cu soarele.

Liniște,

tăceți frunze,

și voi fire de iarbă,

să cînte privighetorile,

opriți umbrele

acum este clipa,

cînd putem prinde firul luminii.

Soarele se înalță ca un Făt-Frumos cu brîu de curcubeu.

Aud întrebarea.

— Copii, aveți toți cite o rază de soare?

— Da a a...

— Coborîți razele în florile de vouă și spuneți-mi ce vedeți.

Și copiii au tăcut. Atunci am simțit că au intrat într-o lume de basm.

Mi-ar trebui nopțile Șeherezadei să vă pot spune tot ceea ce am văzut și auzit, tot ceea ce cu sufletul în emoție am trăit.

Un fiu al Soarelui auzind șoptele profesorului Mărgescu s-a trezit că din fiecare deget îi răsare cite un om, apoi din fiecare celulă a corpului său creșteau oameni.

Ce poate să fie?

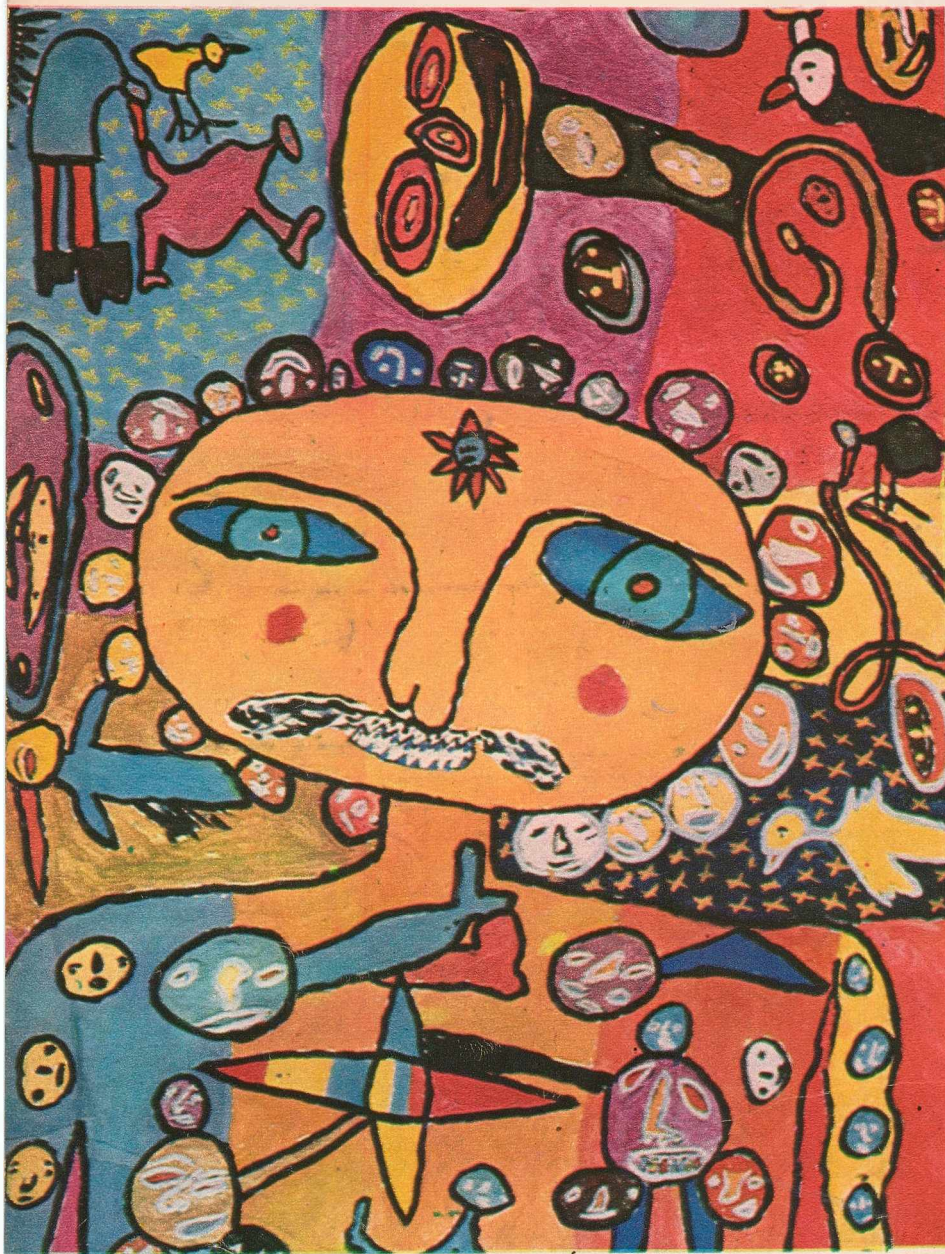
Este drumul pe care-l cunoaștem, nu l-a arătat tovarășul Ceaușescu.

Unde duce?

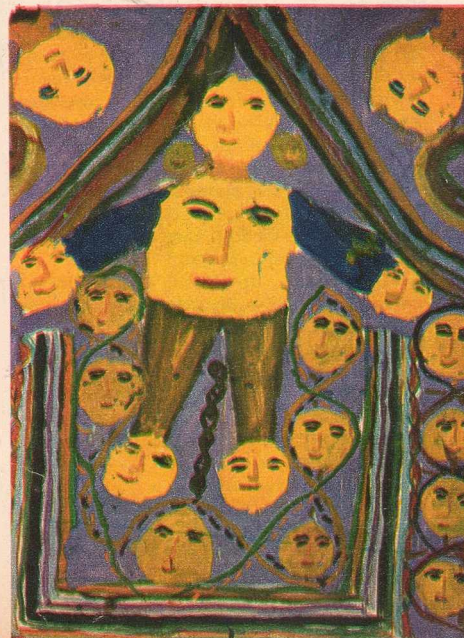
Spre omenie.

4 mai 1973

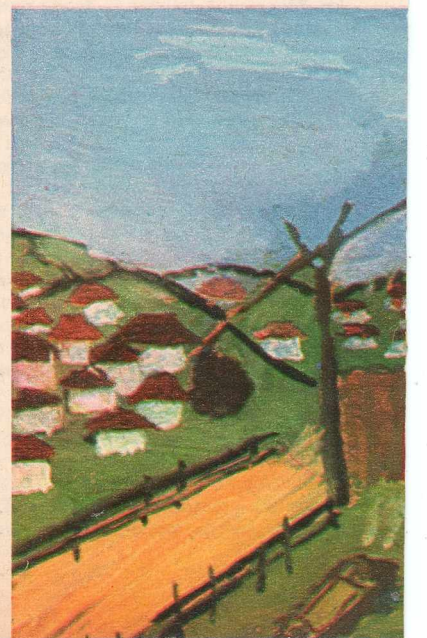
Gheorghe NĂSTASE

«Compoziție»
de Bombonica Dragomir (12 ani),
Vulturești.

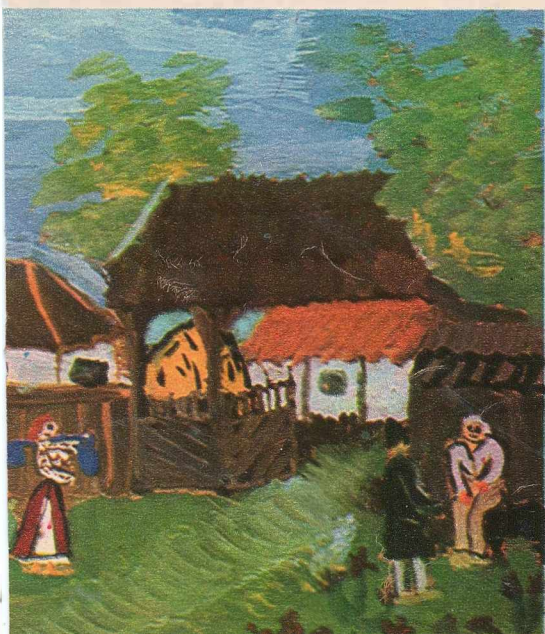
«Descătușare»
de Lorena Brînzea (9 ani),
Bîrzești.

▲ «În cosmos»
de Titi Crasandă (13 ani),
Vulturești.

ARTIȘTII DIN VULTUREȘTI ȘI DIN BÎRZEȘTI

◀ «În poarta casei mele»
de Elena Mateescu (12 ani),
Bîrzești.

ARTIȘTII DIN VULTUREȘTI ȘI DIN BÎRZEȘTI

Iată «miracolul de la Vulturești» fotografiat agfa-color și găzduit în paginile revistei noastre. Iată aici, numerotate 1, 2, 4, 6 și semnate — Speranța, Bombonica, Parmena, Dan, ba chiar și Titi — momentele de vis, și de joacă, și de născocire, și de complicitate cu culoarea a unor copii cărora li s-a spus — oricât ne-am teme de cuvintele mari și definitive — copii geniali. Nu știu dacă sint geniali. Știu că au răspuns așa la niște întrebări: «Voi desenați ce vedeți?» «Mdaaa...» «Dar câinele ăsta cu aripi?» «Câine cu aripi nu există, da' ăsta zboară fiindcă vreau eu.» «Și trei sori în loc de unul există fiindcă vrei tu?» «Nu. Trei sori există de-adevărat. Aici, la Vulturești, ard trei sori...»

Acesta este, de fapt, miracolul. La Vulturești, în satul acesta argeșean, care miroase toamna de te-mbată a prună și a pădure de culoarea mierii arse, aici, la Vulturești, niște copii de țărani au descoperit că, dacă ei vor, pot arde cu adevărat trei sori pe cerul caietului de desen, și florile pot căpăta capete de copii și capetele de copii pot zbura vesele, ca niște baloane galbene, iar cosmosul poate semăna cu ograda casei, cînd, pe-nserate, plopul ia culoarea castanei coap-

te iar cîinele zboară spre lună, după ciori. Șaptezeci și șapte de copii din Vulturești, de copii ca toți copiii — băieți și tundeși chilug, fetele cu cordeluș obligatoriu în cap — au aflat ce-nseamnă visul și voluptatea transcrierii lui cu pensula în mină și au mai descoperit că a crea înseamnă a te regăsi pe tine însuși, atunci cînd mintea o pornește razna spre soare și ochiul se oprește, responsabil, în grădina casei.

Aceasta e, de fapt, minunea. Un învățător care n-a pus, el, mîna, niciodată pe pensulă, Ion Mărgescu, a reușit să trezească în șaptezeci și șapte de copii gustul nebun de a vedea lumea prin ochelarii năstrușnici ai fanteziei, gustul de a prinde în horă sori, și gardurile satului, și rachetele, și «verișoarele mele», de a vedea soarele ca un moș cu mustăți din aripi de înger și cu bucle din capete de clovni. Cei, mai întii 5 apoi 35, apoi întreaga clasă, apoi 77 de copii, lăsați să deseneze cum îi taie capul și cum îi duce mîna, și cărora învățătorul le citea în acest timp povești și versuri populare, ca să le stîrnească inspirație, cei șaptezeci și șapte de copii s-au lansat în joacă pe drumurile artei și ale gloriei. După ei, s-au pornit să deseneze minunății și copiii din satul inve-

cinat, Birzești. Arta te contaminează. Fantezia se propagă. Au urmat premiile. Premii pe țară. Premii internaționale — la Sofia, la Moscova, la Cairo, la Leningrad. La concursul organizat de UNICEF, șapte premii acordate vultureștenilor. «Mie îmi place să desenez că am luat un ceas premiu, și mă cunosc toate țările. Eu și noaptea mă gîndesc la culori. Pe mine mă cheamă Constantin M. Ion și sint bucuros».

Cel dintii premiu l-a căpătat însă Vasilica Bologa. Cînd a văzut că toată clasa desenează, fetița a plîns că vrea și ea. Vrea cu orice preț. Vrea neapărat. Dar Vasilica avusese poliomielită și nu putea umbla. Nu putea ține pensula în mîna. A băgat degetul în culoare și a lucrat cu degetul direct pe hîrtie. O lucrare, cinci lucrări, douăzeci de lucrări. A adus școlii, cum spuneam, primul premiu internațional...

Chiar și cel mai stăpînit condei, cel care are oroare de asociațiile patetice și de simbolistica forțată, tot se vede împins a descoperi în acest nume — Vulturești — o metaforă. Ce s-o fi întîmplat în acest colț de pămînt argeșean de l-au botezat oamenii cu numele păsării celei mai semețe și cu zborul cel mai cutezător, ce s-o fi întîmplat

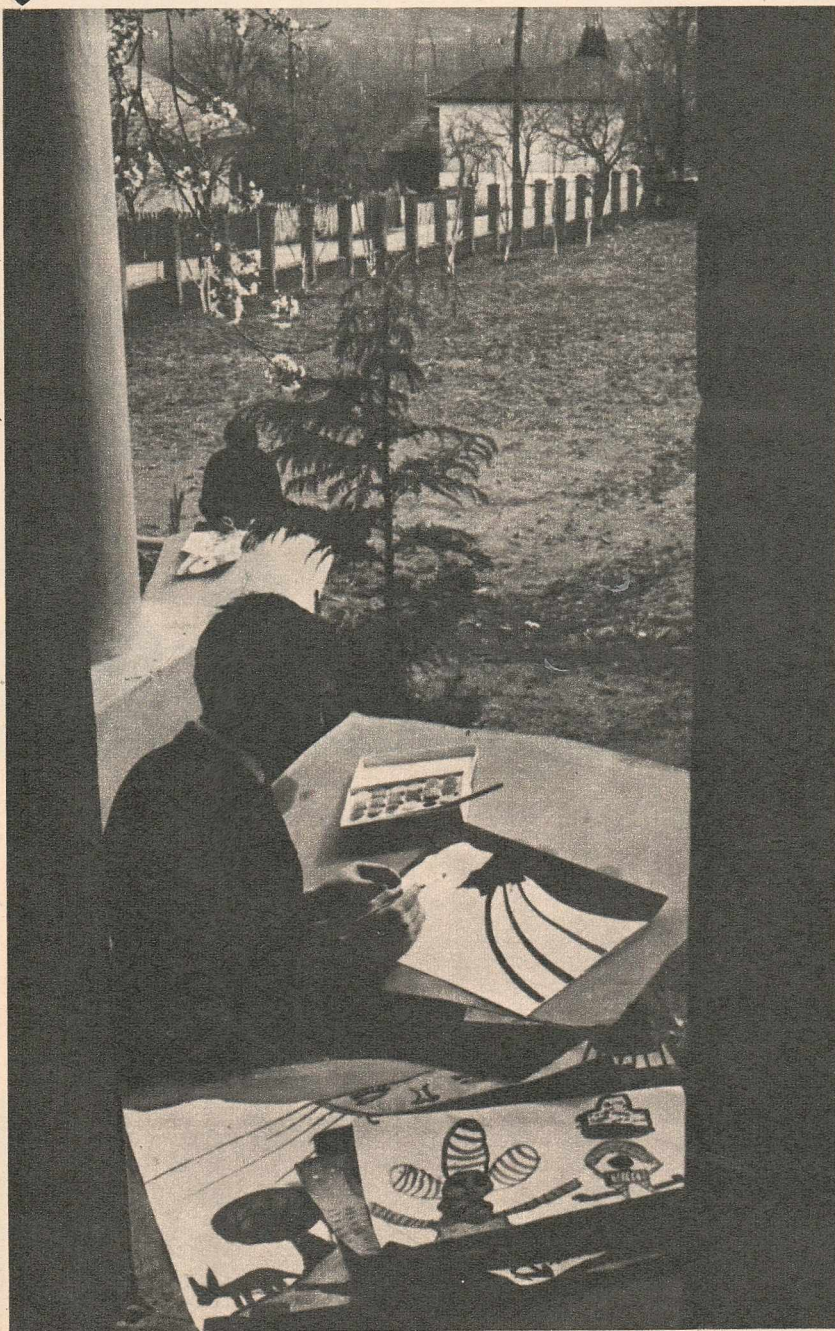
de a izbucnit tocmai aici o asemenea jerbă de talente nu știu, și poate nimeni nu va reuși să explice minunea vreodată. Dacă o ții de minune. Dar dacă înțelegi întîmplarea aceasta simplu și adevărat, așa cum s-a petrecut aieva, dacă-ți povestești simplu că într-o zi un învățător de țară a cumpărat niște acuarele și i-a adunat pe copii, și i-a pus să deseneze ce vor ei și cum vor ei, iar el le-a citit «Pe-un picior de plai, pe-o gură de rai...», atunci nu mai e nimic de explicat. Totul e de înțeles.

Copiii de la Vulturești au expus în București. Întii, la sala Kalinderu, acolo unde de obicei își arată harul studenții ce mai au un an-doi pînă să fie unși artiști cu patalama în buzunar. Apoi, au expus la librăria «Viața românească», atunci cînd poetul Alexandru Lungu și-a lansat volumul de versuri, ilustrat de ei, de micii pictori naivi din Vulturești.

Aici, în librărie, am văzut imaginea pe care și-o fac copiii aceștia asupra poetului, asupra artistului în general. Trei din ei au colaborat la realizarea portretului lui Alexandru Lungu, și nu contează că nu seamănă cu poetul, de fapt nici nu interesează treaba aceasta. Dar toți trei, și Zenaida Popa, și Doina Florea, și Costin Oancea au ajuns la concluzia că poetul e un fel de personaj fantastic, un fel de vrăjitor care și-a coborît ochelarii cu dioptrii de pe nas și-i ține în mîna, în timp ce în jurul capului lui zboară fluturi, și broaște, și clovni, iar pe la urechi și pe umeri alunecă șerpi prelungi și colorați, șerpui cu venin otrăvitor și binefăcător în același timp. Șerpui poeziei, șerpui înțelepciunii, pe care nu-i poți stăpîni decît dacă ai fost sortit să îmblînzești și să cîmși viața, oamenii și șerpui. Copiii din Vulturești au această putere de vrăjă...

Sanda FAUR

La Vulturești.

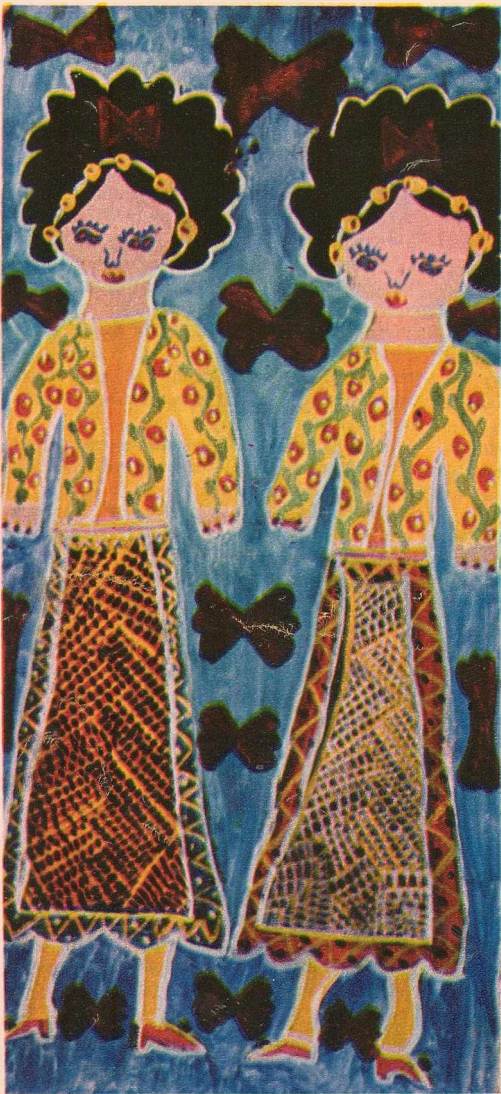

La Birzești.

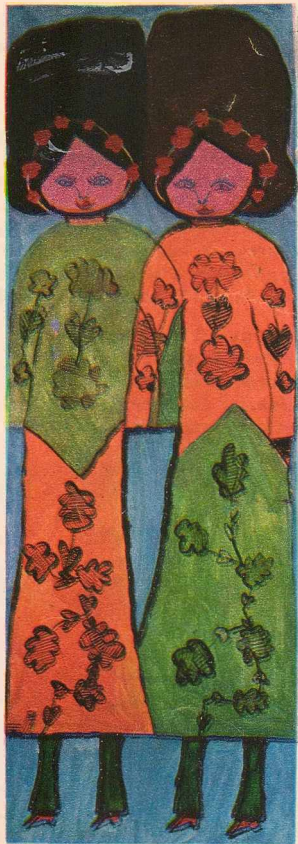

«Compoziție de primăvară»
de Speranța Ivașcu (14 ani),
Vulturești.

«Glastră»
de Doina Florea (15 ani),
Vulturești.

«Verișoarele mele»
de Parmena Ivașcu (12 ani),
Vulturești.

«Surorile»
de Bombonica Dragomir (12 ani),
Vulturești.

DIALOG
PESTE VEAC
1848-1973

ITINERARE REVOLUȚIONARĂ MÎNJINA- IASI

Moșia lui Costache Negri de la Mînjina a devenit în anii premergători revoluției locul de pelerinaj al tinerilor pașoptiști din Moldova și Țara Românească.

Gazda de la Mînjina, Costache Negri, «iubit de toți pentru înțelepciunea sa dreaptă, pentru blîndețea și caracterul său».

gramul acțiunilor viitoare. În timp ce Vasile Alecsandri citea cucoanelor în grădina din poeziile sale, în salonul cel mare din conac se discutau probleme ce însufleteau la acea vreme pe toți românii. În toiu unor astfel de convorbiri, Mihail Kogălniceanu a dat dreptate lui N. Bălcescu care arătase în studiul său «Despre starea socială a muncitorilor plugari în Principatele Române în deosebite timpuri» că atita vreme cit nu se va îmbunătăți soarta milioaneilor de clăcași prin eliberarea și improprietărea lor, principatele nu vor putea să devină puternice chiar dacă s-ar uni. Această revendicare avea să fie înscrisă cîțiva ani mai tîrziu în articolul 13 al Proclamației de la Islaz.

Aici, la Mînjina, s-au legat și cimentat prietenii ce aveau la bază idealuri comune — prietenia dintre Mihail Kogălniceanu și membrii «Frăției», Nicolae Bălcescu și Ion Ghica; dintre Vasile Alecsandri și Costache Negri. Aici s-au cunoscut tînarul agronom moldovean Ion Ionescu de la Brad și Nicolae Bălcescu, discutînd spinoasa problemă a țărînimii române. Chemarea «Vino la Mînjina» a fost ani de-a rîndul apelul intelectualității progresiste românești pînă la izbucnirea revoluției ce avea să marcheze un început de epocă nouă în istoria țării.

«ACELE PELERINAJE ÎN TARA DE JOS A MOLDOVEI...»

Avînd o gazdă ca C. Negri, «iubit de toți pentru înțelepciunea sa dreaptă, pentru blîndețea și caracterul său», întîlnirile de la Mînjina din mai 1845 aveau să constituie o îndrăzneală inițiativă politică. Adunînd pe cei mai de seamă oameni politici ai timpului din Țara Românească și Moldova, ca Vasile Alecsandri, Alecu Russo, Alecu Donici, C. Rolla, Mihail Kogălniceanu, Nicolae Bălcescu, Dimitrie Bolintineanu, Ion Ionescu de la Brad, Costache Filipescu și alții, întîlnirile

La Iași — înfățișat aci într-o gravură de epocă — mișcarea revoluționară a izbucnit prematur și a fost înăbușită. Dar elementele progresiste au continuat lupta pentru realizarea țelurilor înscrise în inimile generației lor: dreptate socială și unitate națională.

de la vechiul conac moldovenesc s-au înscris ca unul din principalele momente în lupta militanților pașoptiști pentru dreptate, frăție și unitate națională.

Despre caracterul național al petrecerilor de la Mînjina, Vasile Alecsandri scria în 1862 într-un articol despre Bălcescu: «Vizitele noastre la Mînjina pentru ziua lui Negri, petrecerea frățească în jurul familiei sale, înzestrată cu cele mai frumoase calități ale spiritului și ale inimei, vor rămînea suvenir neșterse din memoria noastră. Acele pelerinaje în țara de jos a Moldovei au avut o neprețuită influență în favorul mișcării naționale de la 1848. În Mînjina, tinerii, osteniți și descurajați de greutățile mistei lor, prindeau o nouă putere pentru luptele viitoare; moldovenii și muntenii aveau ocaziune a se cunoaște de aproape, a să stîmă, a să iubi, a pune la un loc sperările lor, a face proiecte mărețe pentru renașterea patriei comune, a să înțelege pentru formarea opiniei publice în țară. Zic patrie comună, zic țară, pentru că la Mînjina nu mai erau moldovenii și muntenii, dar românii; nu erau două țări pentru români, dar o singură țară, o patrie comună! Unirea exista în inimi, ea se tălmăci în cuvinte și prinse rădăcini, ca o plantă cerească, pe acel loc ars de soare și lipsit de plantele umbritoare ale pămîntului».

«ROMÂNIMEA AFLĂTOARE LA PARIS» LUPTĂ PE BARICADE

În condițiile în care se aflau țările române la mijlocul secolului al XIX-lea principalele țeluri ale pașoptiștilor erau: înlăturarea vechii orînduirii și înlăturarea unității și independenței naționale. Ei erau conștienți însă că pentru atingerea acestor obiective realitățile interne și externe erau deosebit de grele și numai unirea tuturor forțelor îi putea ajuta să-și atingă idealurile.

Pentru înlăturarea viitoarelor acțiuni de

liberate la Mînjina și pentru a evita rigorile cenzurii din țară, care se înăsprise, pregătirile revoluționare aveau să-și mute centrul peste graniță. Pe această linie se înscrie «Societatea studenților români de la Paris», care a luat ființă în decembrie 1845 și care milita pentru revoluție. Președinte a fost ales, pentru un timp, Ion Ghica, secretar — C.A. Rosetti, iar casier — moldoveanul Scarlat Vîrnav. În cadrul reuniunilor au participat moldovenii și muntenii ca Mihail Kogălniceanu, Costache Negri, Nicolae Bălcescu, Ion Ionescu de la Brad, A.G. Goleșcu, C.A. Goleșcu, Dimitrie și Ion Brătianu, Iancu Alecsandri, D. Bolintineanu și alții.

La 8/20 decembrie 1846 a avut loc deschiderea festivă a localului Bibliotecii române de la Paris, donația moldoveanului Scarlat Vîrnav. Loc de întîlnire pentru «românimea aflătoare la Paris», ea era situată în apropierea Universității, în Place de Sorbonne nr. 2. Nicolae Bălcescu arăta într-o scrisoare că «duhul Junimii d-aci încă s-a format bine. Avem acum un cabinet de cetire, c-un salon minunat făcut de Vîrnav. Acesta este un centru de adunare al românilor».

Revoluția din februarie 1848 din Franța avea să-i găsească pe cei mai mulți dintre militanții români la Paris luptînd pe baricade, iar Biblioteca română transformată într-un centru sanitar pentru ajutorarea răniților. În martie, N. Bălcescu convoca pe «moldo-românii» aflați la Paris pentru a hotărî începerea luptei în Principate și redactarea unui program revoluționar.

«ȚARA ERA NEMULȚUMITĂ»

Planurile de începere a unei revoluții similtane în principate aveau să se lovească însă de multe piedici. La Iași, mișcarea revoluționară izbucnea prematur (27 martie, stil vechi), fără participarea unor patrioți români ca Iancu Alecsandri, Costache Negri, Vasile Mălinescu; ei au rămas în afara granițelor, oprîți de autorități să intre în țară.

Cu toate măsurile întreprinse de domn pentru a stăvili nemulțumirile, lașul devenea primul centru al mișcării revoluționare din țările române. Numeroasele întruniri în casele particulare, ce nu puteau fi controlate, au neliniștit pe domn, care în cele din urmă a permis adunarea de la Hotel Petersburg din seara zilei de 27 martie/8 aprilie 1848, unde s-a elaborat «petițiunea-proclamațiune a boierilor și notabililor Moldovenii».

Iată ce relatează Gheorghe Sion în «Suvenir contemporane», referindu-se la evenimentele petrecute la Iași. «În seara de 27 martie, în ajunul venirii mele, se făcuse o mare întrunire în sala spațioasă a hotelului de Petersburg. Adunarea a fost compusă din o mulțime de cetățeni, boieri și fii de boieri de toate clasele și de toate vîrstele, neguțitori și comerțanți, atît pămînteni cît și străini. Ministrul din lăuntru, logofătul Ștefan Catargiu, veni în numele domnului să întrebe care e scopul convocării sale. Președintele întrunirii îi spuse că țara era nemulțumită și dorea reforme și îmbunătățiri. Atunci ministrul zise că să-i dea în scris acele dorințe, căci și mîria sa, ca un părinte bun, e în plăcere a le lua în băgare de seamă; dar că sub nici un cuvînt nu va mai îngădui convocarea de două oară a unei asemenea adunări, care turbură liniștea publică».

Cele 35 de articole înscrise în «petițiunea-proclamațiune» au fost respinse de către Mihail Sturdza, care a trecut la înăbușirea acțiunilor întreprinse de patrioți. Reprimarea mișcării, arestarea și fuga fruntașilor revoluționari peste hotare nu au descurajat, ci au dat un nou avînt entuziaștilor pașoptiști. Dacă la 27 martie ei au prezentat lui Vodă un program de revendicări cu caracter moderat, sub impulsul adunării de la Blaj, la care au participat, ei au elaborat la Brașov, la 12/24 mai, unul din cele mai radicale programe revoluționare, intitulat «Principiile noastre pentru reformarea patriei», prevăzînd improprietărea țărănilor fără despăgubire, desființarea privilegiilor boierești, egalitatea în fața legilor și unirea Moldovei cu Țara Românească.

Ceea ce s-a început la Mînjina s-a continuat și s-a cimentat în focul revoluției: prietenia dintre elementele progresiste din cele trei țări române care, unite prin aceleași idealuri, au continuat lupta pentru realizarea țelurilor înscrise în inimile generației lor — dreptate socială și unitate națională.

Beatrice MARINESCU
cercetătoare științifică la Institutul
de istorie «N. Iorga»

«EU MI-AM ÎNCEPUT VIAȚA INTRÎND ÎN ÎNCHISOARE PENTRU REVOLUȚIE, ȘI ÎNCHISOAREA OBLIGĂ CA ȘI NOBLEȚEA»

O scrisoare imprudentă a unuia dintre «frați» a dus la descoperirea conspirației inițiate de Dumitru Filipescu, apoi la arestarea căpeteniilor ei. Printre arestați, alături de Filipescu, a fost și tânărul «junker» Nicolae Bălcescu.

În lunile octombrie 1840-februarie 1841 Bălcescu a fost ținut în arestul militar al capitalei în mahalaua Gorjani, unde i s-a comunicat și degradarea și excluderea din cadrele armatei. Ion Ghica, care l-a vizitat acolo în acest timp, l-a găsit așezat «pe marginea unui pătucean de scinduri, fără alt așternut decât o manta soldățească ghemuită la câpătii și cu o luminare de seu într-un sfeșnic de pământ, care lumina un ceaslov, singura carte ce-i fusese permisă».

La 11 aprilie 1841, după o îndelungată și minuțioasă anchetă, lui Bălcescu i s-a comunicat sentința: trei ani închisoare.

Cei mai mulți dintre tovarășii săi primiseră între opt și zece ani. Deosebirea dintre pedeapsa acestora și cea pronunțată împotriva lui Bălcescu s-a datorat faptului că fostul «junker» fusese considerat minor — din actele prezentate instanței rezulta că nu avea decât 19 ani — și astfel judecătorii au trebuit să-i acorde circumstanțe atenuante.

Ca loc de osindă i s-a dat o chilie de la mânăstirea Mărgineni, către care a fost îndreptat la 7 iulie cu o escortă militară. În fișa personală care îl însoțea se preciza că are «înălțimea de 2 coști și 7 verste, părul castaniu, sprâncenele castanii, ochii căprui. Fața smeadă, mustățile castanii, chipul lung (oval), nasul lung».

Inchisoarea, în care avea să stea pînă la 15 aprilie 1842, cînd a fost eliberat la stăruințele unor prieteni ai familiei, nu l-a înspăimîntat și nu l-a descurajat; ideile și aspirațiile lui au rămas aceleași și nu aștepta decât momentul să se arunce într-o nouă furtună.

În 1850 avea să mărturisească cu mîndrie: «Eu mi-am început viața intrînd în închisoare pentru revoluție, și închisoarea obligă ca și noblețea».

«TALENTUL EMINENT AL D-LUI BĂLCESCU»

Cei aproape doi ani de închisoare au maturizat personalitatea și gîndirea politică a lui Bălcescu, făcîndu-l să reflecteze mai adînc asupra oamenilor și mijloacelor de acțiune pentru organizarea unei mari mișcări patriotice.

La Mărgineni, unde se afla o veche bibliotecă precum și unele manuscrise rămase de la stolnicul Constantin Cantacuzino, Bălcescu a schițat totodată și prima sa scriere. Puterea armată și arta militară de la întemeierea Principatului Valahiei pînă acum, pe care, după eliberare, utilizînd numeroase alte surse, avea să o redacteze în vederea publicării.

În anii ce urmară procesului din 1840 viața politică și culturală a Bucureștilor intrase într-o fază trepidantă. Domnia lui Alexandru Ghica, subminată atît de acțiunea partidei naționale, dornică de independență, cît și de dorința de putere a unor fracțiuni boierești și de intrigile consulului țarist, se apropia de sfîrșit. În octombrie 1842 Ghica fu înlăturat, în locul lui avînd să fie numit Gheorghe Bibescu. Țara primi totodată noi miniștri și noi ocîrmuitori, dar formele guvernării rămăseră tot cele de altădată, iar clăcașii continuau să îndure străvechea pătîmire.

În fața reacțiunii și nepăsării cursii princiare, preocupată numai de a-și consolida situația, se ridică însă o pleiadă de luptători entuziaști, cărturari, poeți, artiști, ofițeri, pentru care sensul vieții nu era dobîndirea demnităților oficiale, ci neatîrnarea țării. lu-

minarea și ridicarea poporului.

Sub pretextul unor «soarele» la care se citeau poezii, se asculta muzică și se duceau discuții literare, filologice și filozofice, acești patrioți începuseră să se întîlnească din ce în ce mai des. Printre ei, alături de mai vîrstnicii și prestigioșii Ion Heliade Rădulescu și Iancu Văcărescu, se distingea spiritul vioi și ironic al lui Ion Ghica, întors recent de la Paris ca inginer — deși numit profesor la Academia Mihăileană din Iași, el își petrecea o bună parte din timp la București — matorul Ion Voinescu II, viitorul ministru de externe al guvernului revoluționar, căpitanul Cristian Tell, care avea să devină în 1848 ministru și locotenent domnesc, A.T. Laurian — noul profesor de filozofie de la Sf. Sava, care tipărise la Viena, unde își făcuse studiile, mult discutatul Tentamen criticum (Încercare critică asupra originii, derivării și formei limbii românești, vorbite în amîndouă părțile Daciei) — romanticul D. Bolintineanu, profundul Grigore Alexandrescu, impetuosul Cesar Bolliac, pictorul I.D. Negulici și alte tinere talente.

De acest grup, din care făcea parte și frațele său Costache, s-a apropiat și Nicolae Bălcescu, dornic de a găsi un cerc preocupat de cultura și libertatea patriei.

La una din aceste «soarele», ținută la matorul Voinescu, a citit Bălcescu lucrarea sa concepută la Mărgineni pe care Ghica avea să o publice apoi în 1844 în noua revistă a lui M. Kogălniceanu Foaia științifică și literară,

căreia cenzura i-a interzis titlul de Propășirea.

Cunoscut pînă la apariția acestui studiu — din cauza procesului său din 1840 — mai mult ca militant politic, odată cu publicarea «Puterii armate și artei militare», pe care Kogălniceanu a editat-o și într-o broșură separată, Bălcescu s-a impus brusc și ca istoric, numele său fiind asociat de acum înainte cu cel al celor mai reprezentative personalități ale timpului.

«Din această scriere — afirma Ion Heliade Rădulescu, pontiful literar al timpului — se poate vedea talentul eminent al d-lui Bălcescu», în care «patria va avea un adevărat istoric al său». În Transilvania, prin George Barițiu, scrierea lui Bălcescu a fost considerată ca o «lucrare unică în felul ei», aceleași opinii avîndu-le și M. Kogălniceanu.

SPRE O ADEVĂRATĂ ISTORIE NAȚIONALĂ

Elogiile aduse primei scrieri a lui Bălcescu au fost determinate atît de concepția autorului asupra istoriei, cît și de strînsa ei împletire cu imperatiile prezentului și cu aspirațiile viitorului. «Ne lipsește o adevărată istorie națională» — afirma Bălcescu în introducerea lucrării sale. «Toți — preciza el în continuare — cîți s-au indeletnicit cu scrierea istoriei nu ne-au dat decît biografiile stăpînitorilor», și nu «instituțiile soțiale, ideile, sentimentele, obiceiurile, comerțul și cultura intelectuală a vremilor trecute».

Cercetarea instituțiilor militare ale românilor — lămurea Bălcescu în aceeași introducere — a fost întreprinsă fiindcă «aceste instituții au fost cele mai minunate ce au avut părinții noștri, căci ele au făcut mîrimea și puterea țării timp de patru veacuri», și totodată fiindcă autorul era convins că dacă «țara românilor își va lua vreedată rangul ce i se cuvine între popoarele Europei», aceasta se va datoră «mai mult regenerației vechilor ei instituții ostășești». Regenerarea, în concepția autorului, era cu atît mai necesară cu cît armata noastră, așa cum era în acel moment, nu putea «împlini felul ei de a ne da o bună apărare națională».

Pentru întărirea tinerei oștiri române Bălcescu preconiza recrutarea obligatorie a tuturor locuitorilor între 20 și 60 de ani dar nu cu intenția de a se crea o mare armată, ci de a se organiza «rezervele naționale», acestea fiind «toată speranța noastră».

«Soarelele» aveau să dea naștere la două societăți cu caracter politic-literar, dintre care una, Frăția (1843), urma să aibă caracter secret, iar cea de-a doua — Asociația literară a României (1845) — era menită să acopere activitatea celei dintîi, în rîndurile sale fiind admiși chiar și oameni devotați domnitorului. N. Bălcescu va face parte din conducerea ambelor societăți, jucînd în amîndouă un rol covîrșitor.

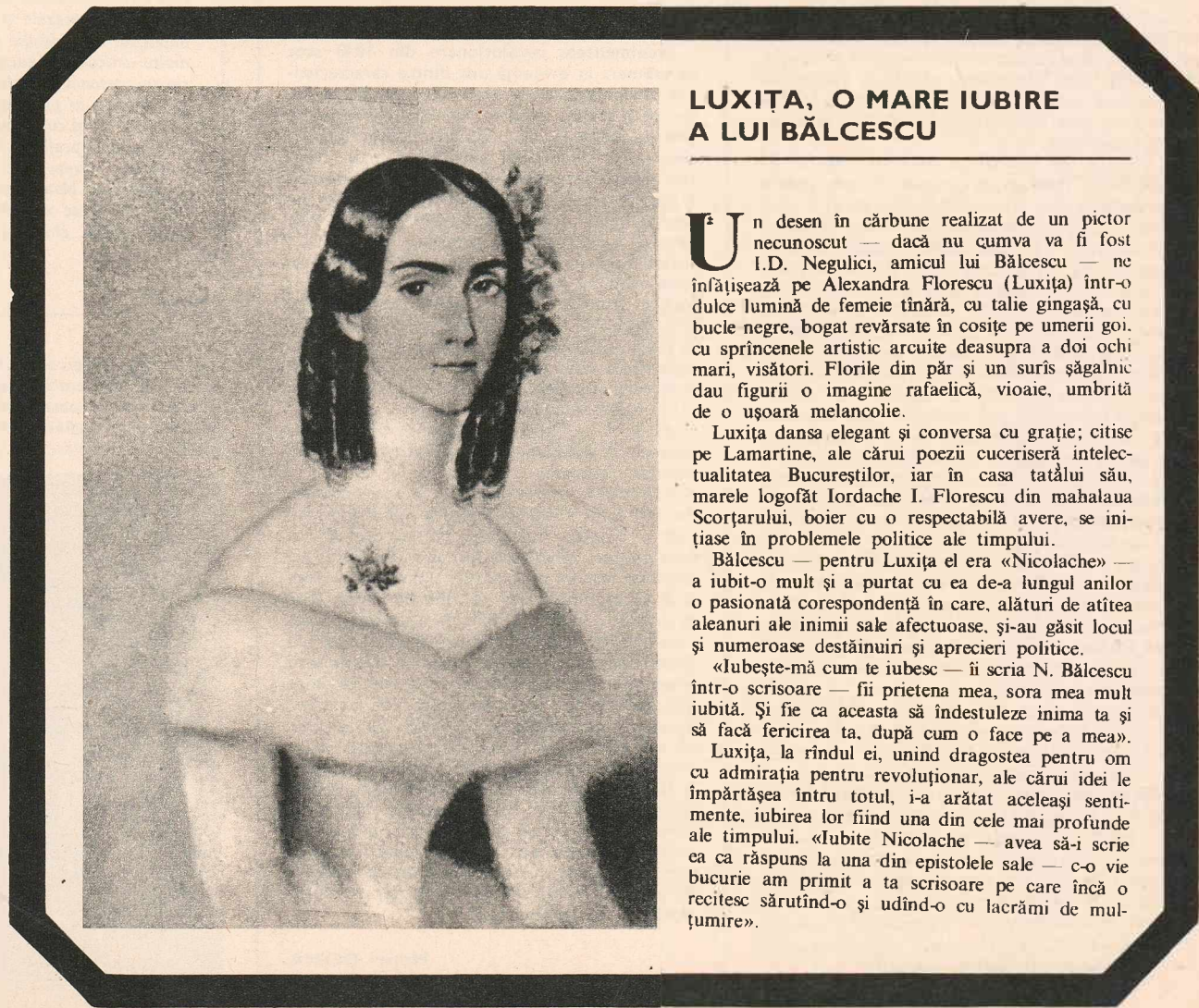
Tovarăș la conducerea celei dintîi — care avea să fie principalul nucleu pentru declanșarea revoluției de la 1848 — cu Ion Ghica și Cristian Tell și apoi cu C.A. Rosetti, iar la cea de-a doua cu principalii oameni de cultură, Bălcescu va imprima atît «Frăției» cît și «Asociației literare» un puternic spirit patriotic, combativ, pregătind astfel inimile pentru viitoarea acțiune revoluționară.

Armura de revoluționar nu-l îndepărta însă de farmecul și de bucuriile vieții. La una din seratele literare, care se transformau uneori în serate dansante, avea să întîlnească privirile duioase și zîmbetul suav ale Alexandrei Florescu (Luxița), fosta soție a parucicului polonez Filip Crijanovski. Luxița, deși mai în vîrstă ca el cu trei ani, îi va inspira — ca și Elena Negri lui Vasile Alecsandri — o dragoste pasionată, romantică!

În furtuna spre care se îndrepta, Luxița, dotată, pe lângă frumusețe, și cu o vie inteligență, avea să-i fie adeseori singura rază de lumină, mîngîierea marilor încercări.

Vasile NETEA

(Va urma)

LUXIȚA, O MARE IUBIRE A LUI BĂLCESCU

Un desen în cărbune realizat de un pictor necunoscut — dacă nu cumva va fi fost I.D. Negulici, amicul lui Bălcescu — ne înfățișează pe Alexandra Florescu (Luxița) într-o dulce lumină de femeie tînără, cu talie gîngășă, cu bucle negre, bogat revărsate în coșite pe umerii goi, cu sprîncenele artistice arcuite deasupra a doi ochi mari, visători. Florile din păr și un suris șăgalnic dau figurii o imagine rafaelică, vioaie, umbrîtă de o ușoară melancolie.

Luxița dansa elegant și conversa cu grație; citise pe Lamartine, ale cărui poezii cuceriseră intelectualitatea Bucureștilor, iar în casa tatălui său, marele logofăt Iordache I. Florescu din mahalaua Scorțarului, boier cu o respectabilă avere, se inițiasse în problemele politice ale timpului.

Bălcescu — pentru Luxița el era «Nicolache» — a iubit-o mult și a purtat cu ea de-a lungul anilor o pasionată corespondență în care, alături de atîtea aleanuri ale inimii sale afectuoase, și-au găsit locul și numeroase destăinuiți și aprecieri politice.

«Iubește-mă cum te iubesc — îi scria N. Bălcescu într-o scrisoare — fii prietena mea, sora mea mult iubită. Și fie ca aceasta să îndestuleze inima ta și să facă fericirea ta, după cum o face pe a mea».

Luxița, la rîndul ei, unind dragostea pentru om cu admirația pentru revoluționar, ale cărui idei le împărtășea întru totul, i-a arătat aceleași sentimente, iubirea lor fiind una din cele mai profunde ale timpului. «Iubite Nicolache — avea să-i scrie ea ca răspuns la una din epistolele sale — c-o vie bucurie am primit a ta scrisoare pe care încă o recitesc sărutînd-o și uînd-o cu lacrimi de mulțumire».

ce profetim,
ce profesăm

un prejudiciu social: indiferentismul

Mi-a fost dat, toamna trecută, la Timișoara, să fiu martorul unei întâmplări intristătoare, nu numai pentru că era vorba de moartea subită a unui om, ci mai ales pentru impasibilitatea celor sub ochii cărora se sfârșise, anonim și neluat în seamă. Tragicul deznodământ se produsese în plin centru, chiar în fața grădini restaurantului București, la una din mesele așezate pe trotuar, unde vânzătorul de obiecte de artizanat lucrate în lemn se așezase pentru o clipă să respire mai ușurat. Numai că respirația i-a fost cea din urmă, datorită unui infarct care îl mai încercase în ziua aceea, după cum declarau câțiva localnici. Cineva își făcuse mila să-l întindă pe două scaune și să-l acopere cu un ziar. După câțiva timp apăruse și un lucrător de miliție care, la întrebarea noastră de ce la mai bine de o oră și jumătate de la deces nu veniseră la fața locului organele de expertiză medicală, a dat din umeri în semn că nu-s de găsit. Parcă pentru a accentua această indiferență aproape generală, condamnată, a trecătorilor, la o lungă masă din grădina, la numai câțiva metri de cel decedat, petrecerea era în toi.

Nu aș fi evocat acest episod timișorean de tristă amintire dacă de curind niște studenți nu mi-ar fi povestit o întâmplare care, vai, acuză o asemenea indiferență chiar din partea unor oameni obligați prin profesie să dea dovadă de maximă solitudine umană în fața morții. Ducind un coleg cardiac, pe moarte, la o mare unitate medicală și alergând în disperare la medicii în măsură, poate, să-l salveze au fost dați afară pe ușă pentru că uitaseră de nu știu ce maniere.

S-ar putea ca vreun cititor mai sensibil la scrisul meu decât la asemenea acte de infirmitate morală să-mi reproșeze că speculez niște cazuri limită, cu totul izolate. Dacă lucrurile s-ar reduce la atât încă tot ar merita să acuzăm acest indiferentism, mai ales când el reprezintă și o încălcare grosolană a eticii profesionale.

Nu mai puțin grave însă, datorită frecvenței destul de mari, ne apar manifestările de indiferentism egocentric întâlnite în spațiul nostru de muncă, în climatul de conviețuire, pe stradă și, din păcate, chiar în relațiile noastre cu oameni chemați să vegheze la afirmarea idealurilor umaniste ale societății noastre. Te prezintă, uneori, după îndelungi anticameri și înscrieri pe liste de audiențe, la omul în măsură să te ajute, pe baza prerogativelor cu care e investit de societate, să soluționeze o problemă vitală pentru tine și el te ascultă impenetrabil și absent, între două lungi conversații telefonice, catadixind doar în final să-ți consemneze cazul undeva într-un registru, în care și rămâne uitat pînă la proxima posibilă audiență.

Se întâmplă nu o dată ca dintr-un colectiv de muncă, într-o bună zi, să dispară un om, pentru vreme îndelungată, ce s-a întâmplat cu el, e grav bolnav, a suferit un accident, s-a mutat la un alt loc de muncă? — la toate aceste întrebări lumea se mulțumește cu o explicație vagă, liniștitoare, mai mult constatativă. Nimeni nu se impacientează, nu se interesează de soarta colegului dispărut.

Asistăm, de asemenea, în tramvai, pe stradă, în magazin, la jignirea grosolană a unor oameni, fie că e vorba de taxatoarea în mod nedrept acuzată de nu știu ce călător țițnos, fie de cumpărătorul brufuit de nu știu ce vânzător pentru simplu fapt că a cerut să fie servit în mod civilizat. Și cu toate acestea arare se aude un glas al demnității ridicându-se în apărare din rândurile celor de față, fiecare văzându-și de treburile lui, indiferent la ce se întâmplă împrejur. Că lucrurile nu stau întotdeauna astfel nu-i nici un motiv să ne împăcăm cu asemenea fenomene în societatea noastră. Să nu uităm acea impresionantă manifestare a solidarității umane din perioada cumplitelor inundații care s-au dezlănțuit în primăvara anului 1970: cât de mărețată ne-a apărut pe fondul bătaiei cu apele bărbăția morală, «unirea-n cuget și-n simțiri» a oamenilor noștri, expresie vie a umanismului lor socialist.

Da, tocmai aceasta e înălțimea morală de la care încercăm să punem sub semnul oprobiului public orice abatere de la îndatorirea sfântă de a fi oameni și de a nu ne rămâne nimic străin din tot ce e omnesc. ca să parafrazăm acest aforism al lui Terențiu, preferat de Karl Marx. Acțiunea revoluționară de fortificare a gândirii și moralei socialiste, de aplicare în întreaga noastră viață a codului moral al comuniștilor are în vedere inclusiv această umanizare profundă a fiecărui membru al societății noastre, a solidarității care trebuie să ne lege ca un ciment trainic. În aceasta lumină, indiferentismul nu poate fi considerat altfel decât ca un grav prejudiciu social.

Nicolae STOIAN

săptămîna politică

revoluția nemuritoare

Istoria nu este pentru noi, acum, doar un obiect de studiu și un prilej de pioșenie, ci o prezentă activă în realitatea noastră contemporană, un fel propriu de a ne afirma personalitatea, de a găsi în lecțiile trecutului, în istoria zilelor de ieri, forța de a făuri istoria zilelor de azi și a pune jaloane trainice istoriei de mâine, un fel propriu de a sublinia caracterul organic, necesar și ineluctabil al opțiunilor noastre fundamentale.

Iată de ce, într-un an de febrilă activitate constructivă, așa cum este anul acesta, sărbătoririle unor momente cruciale ale trecutului mai apropiat sau mai îndepărtat n-au apărut ca acțiuni complementare, ci ca fapte înscrise în actualitatea cea mai fierbinte.

Trăim acum săptămînile aniversării Revoluției de la 1848; în toate orașele și satele țării, în forme variate, evenimentele de acum 125 de ani și ecoul lor contemporan sînt evocate într-o exemplară demonstrație de unanimitate. Sîntem cu toții sub impresia importanței cuvîntării pe care secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a rostit-o săptămîna trecută la adunarea populară din lașii tuturor începuturilor. Analiză completă și multilaterală a conținutului și semnificațiilor evenimentului istoric pe care-l sărbătorim, expunerea tovarășului Ceaușescu este, tocmai de aceea, un document programatic și mobilizator, răspunzînd cerințelor celor mai acute ale ceasului de față.

Nu este greu, de pildă, să înțelegem încălcarea actuală a unei asemenea sublinieri principiale cum este cea cu privire la caracterul național, original, al cauzelor care au determinat izbucnirea revoluției în cele trei țări române. Dezvoltînd admirabila idee a lui Bălcescu, după care «Revoluția generală (e vorba de mișcările revoluționare care au cuprins o mare parte din Europa anului 1848-n.n.) fu ocazia, iar nu cauza revoluției române» și că «uneltorii ei sînt optsprezece veacuri de trude, suferințe și lucrare a poporului român asupra lui însuși», secretarul general al partidului a arătat cum revolta multiseclară a poporului nostru împotriva aspirării sociale și naționale a găsit în noile condiții social-politice de la mijlocul secolului al XIX-lea cadrul ridicării pe o treaptă superioară, revoluționară, cadrul izbucnirii pe singura direcție istoricește valabilă.

Evenimentele revoluționare din 1848 scot de asemeni în evidență una dintre caracteristicile fundamentale ale luptei poporului român, ieri ca și astăzi: unitatea indestructibilă dintre țelurile sociale și cele naționale. Luptînd pentru sfărîmarea rînduiriilor feudale, pentru dreptate socială și libertăți democratice, pașoptiștii luptau în același timp — și sprijinindu-se pe această bază — pentru independență națională, pentru unirea țărilor române. Unirea care înainte de a se înfăptui — în bună măsură prin lupta aceleiași generații de la 1848 — a devenit încă de atunci o realitate, în clocotul băcăliilor revoluționare. «Deși s-a desfășurat separat — în Moldova, Transilvania și în Muntenia — revoluția de la 1848 a exprimat programul unitar al întregului popor, în centrul căruia obiectivul cel mai imperios era unirea tuturor românilor în granițele aceluiași stat național, democratic, modern și independent», subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Înăbușită în acel moment și în acele condiții de către forțele retrograde cu sprijinul determinant al trupelor reacțiunii țariste, otomane și habsburgice, revoluția începută în 1848, ne arată secretarul general al partidului, a continuat să se desfășoare sub diferite forme pînă la revoluția socialistă. Existența acestui proces revoluționar continuu, niciodată oprit sau înăbușit, constituie esența însăși a dezvoltării poporului român în ultimul veac, explică de ce poporul român, deși împovărat de apăsarea înapoierii economice și de presiunile agresive ale marilor puteri imperialiste, a reușit să fie unul dintre primele din lume care să pornească la făurirea orînduirii socialiste. Flacăra acestui spirit revoluționar neîngenuncheat, flacăra pe care partidul comuniștilor o ține mereu vie este chezașia cea mai sigură a înaintării noastre spre comunism. Așa cum credeau cu îndrjire Bălcescu și tovarășii săi de luptă, revoluția română este nemuritoare.

Henri DONA

cronica instituțiilor

școala hațieganu

Eram familiarizat de mai multă vreme cu publicistica profesorului Octavian Fodor, eminentul medic de la Cluj, a cărui prezentă în paginile Tribunei înseamnă un spor de intelectualitate și de bun-gust. Autorul volumului în căutarea unor permanențe, apărut de curind la Editura Dacia, are știința rară de a instrui, fără ostentație, și de a educa pe discipoli fără a-i obosei, conducînd discuțiile cu reticență. Tonul celor mai multe articole este de conversație agreabilă, între spirite egale, o colegialitate plină de grijă animă demersurile magistrului. Format la școala aceluși incomparabil Hațieganu, profesorul Fodor cultivă tradițiile luministe și formula controverselor civilizate, în spiritul libertății de opinie. În procesul de învățămînt domina sa presupune doi parteneri care se influențează reciproc, excluzînd tiparul rigid al universității tradiționale. Punctul de plecare ar consta în receptivitatea dascălului, în capacitatea lui de a răspunde setei de cunoaștere a studentului și căutării lui de certitudini morale: «Pentru a ne putea menține pe poziția de îndrumători, noi înșine trebuie să devenim, în mod real, obiect al procesului educativ». Dealtfel, multe din considerațiile sale se referă la rolul magistrului, înțeles ca un factor dinamic. Intreaga reformă a instituției de învățămînt superior contemporane este gîndită sub semnul unei apropieri mai mari a profesorului de studenți, prin dezbaterea deschisă a marilor neliniști și a întrebărilor tineretului. Nu cred să impietez asupra intențiilor autorului, dacă voi mărturisii că am avut mereu impresia că la baza tuturor considerațiilor sale pe această temă se afla amintirea profesorului Hațieganu. Am fost probabil influențat și de o mai veche mărturisire făcută într-o emisiune la televiziune, care m-a impresionat în mod deosebit. Întrebat ce datorează maestrului său, profesorul Fodor a răspuns: «Totul». Este greu de reconstituit numai din mărturisirile elevilor săi ce a reprezentat personalitatea marelui clinician. Va trebui odată scrisă o istorie medicală a Clujului, încercîndu-se o cercetare mai riguroasă a pedagogului și activistului social, a practicianului și gînditorului care a fost Hațieganu. Pentru cei mai mulți ardeleni el nici nu a însemnat de fapt numai un medic, ci un «învățător», un bărbat cu acțiunea mai largă și mai ales un cetățean. Îmi amintesc ziua înmormîntării lui la Cluj. Mă aflam într-un cămin studentesc, de unde am plecat să însoțim cortegiul mai mulți participanți la un concurs de admitere, cu conștiința că am pierdut pe unul din oamenii mari ai nației și că avem o răspundere în plus, că sîntem mai neajutorați fără el și fără exemplul său moral. Toate acestea nu aveau nimic de-a face cu preocupările profesionale ale unui viitor student la litere, dar constituiau o parte din ceea ce moștenisem de la dascălii mei din liceu și din spiritul încă viu al tradiției ardeleni, pentru care nu există decât răspundere față de poporul tău, indiferent de locul pe care îl ocupi în lume. Ești dator cu «luminile» tale, așa cum s-au simțit toți înaintașii.

Am citit deci în căutarea unor permanențe cu o mare emoție și cu un sentiment de participare neobișnuit. Am găsit în paginile sale respectul marilor valori, o viziune larg comprehensivă a problemelor culturale și științifice. Singurul îndemn pe care-l putem face cititorilor noștri este de a căuta cartea și de a urmări împreună cu autorul ipotezele și sugestiile privitoare la numeroasele domenii implicate în colocviile sale. Cred că nu am greșit cuvîntul, cele mai multe articole au caracterul unor confesiuni și se sprijină pe experiența personală îndelungată, fiind «Gînduri pe la cîntatul cocoșilor și încheiate la plina lumină a zilei», dar «limpezite în discuții cu cei apropiați și cu prietenii». De asemenea, m-am bucurat să descifrez în volumașul profesorului clujean un veritabil talent literar și vigoare polemică, atunci cînd trece în revistă deformări reprobabile ale caracterului. Notații despre arte, scurte incursiuni în domenii adiacente întregesc o carte frumoasă, care oferă cititorului mai mult decât așunță, chiar printr-un titlu de efect.

Aurel Dragoș MUNTEANU

Între Perșani și Șercaia (județul Brașov) se execută lent și fără poftă niște lucrări pe linia de cale ferată. Unele trenuri opresc în Perșani și apoi se întorc la Brașov. Deși oamenii au abonament plătit pe C.F.R. pînă la Făgăraș, rămîn ore întregi pe șosea pînă cînd vreun șofer se îndură de ei să-i ducă acasă. Alți bani, altă distracție!

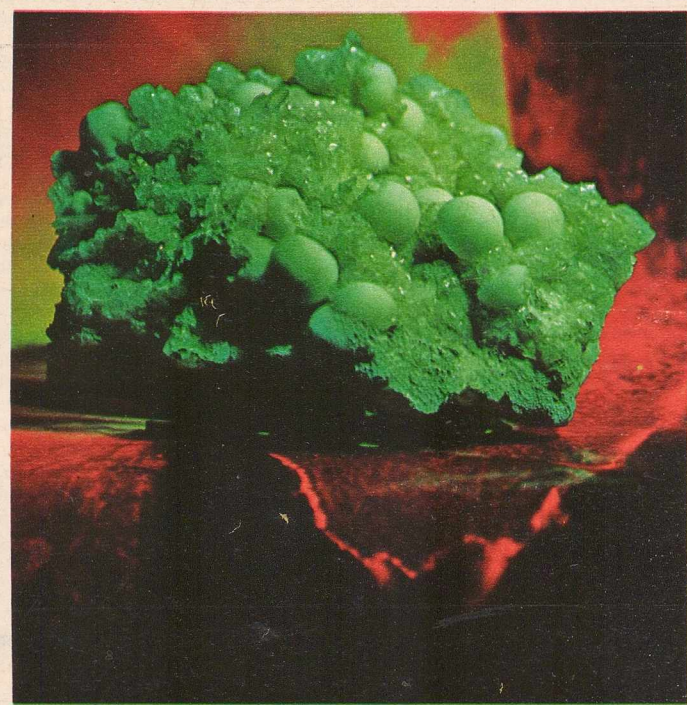

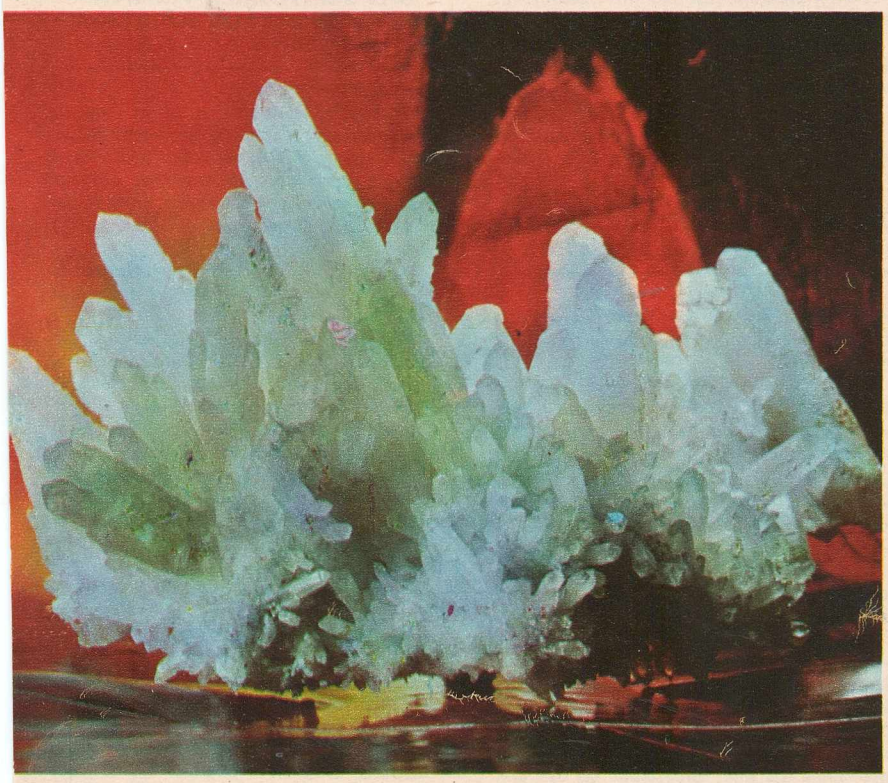
CRISTALELE PROFESORULUI PETRULIAN

Operă de artă este — nu se poate numi altfel! — și această colecție de cristale a profesorului Nicolae Petruțian, de la Politehnica din București. Cristalele profesorului Petruțian, la a căror adunare inspirată autorul a lucrat aproape 40 de ani, au de pe acum destinul lor, constituindu-se în ceea ce aș numi o adevărată «constelație Petruțian». N-am fost să văd aceste cristale de teamă de a nu risipi misterul creației lor. Nu l-am deranjat nici pe profesor. Fotoreporterul, atent și grijuliu, a transportat la redacție fotografiile și a dat ritm ciudatei constelații. Am văzut proiectate aceste cristale într-un laborator foto și mi-a fost de ajuns pentru o îndelungă vibrație. Arta profesorului Petruțian — care nu e nici poet, nici muzician, nici pictor — e de a ne face mai buni direct prin creația sa: cristalele. Profesorul Petruțian ne face mai buni nu în abstract, ci concret, acolo unde contează dacă sîntem buni sau nu, în realitate. Deși sînt încă tînăr, și mai am timp să mă satur de multe, nu mă sfiesc să declar că m-am saturat, de exemplu, de oamenii cu suflet, așa-zicînd, bun, incapabili de o muncă oarecare. Nu bunătate în genere, ci bunătate în raporturile cu oamenii și, mai ales, bunătate în raport cu propria ta conștiință! Acesta e sensul bunătății și în acest sens cristalele profesorului Petruțian ne fac mai buni. Ele dau în multe privințe măsura muncii, a abnegației și a conștiinței unui om care a trecut prin destule greutăți și a știut să le învingă, pentru că a avut o credință, pentru că a muncit efectiv, pentru că nu e o zădărniciie cultul muncii, nu e o vanitate și o lozincă, din contra, cultul muncii este cultul vieții. A munci înseamnă a avea încredere în viață, în eternitatea ei, întemeiată pe eternitatea bunurilor cărora le dau naștere oamenii.

Cristalele profesorului Petruțian sînt opera de artă a unui bărbat ce a crescut el însuși în cultul muncii, învățîndu-i și pe alții să muncească, să aibă răbdare și încredere în victoria muncii. «Constelația profesorului Petruțian» e, desigur, o astfel de victorie! Nu ne trebuie prea multă dexteritate și o inteligență supraomenească pentru a desluși, dincolo de această victorie, toate înfrîngerile care au pregătit-o și au determinat-o. În fond, despre ce e vorba? Un profesor strîngea cristale și frunzișe — roșii, albastre, verzi, aurii — cristale în care lumina zace coaptă, cristale de peste tot, din pămîntul rareori cristalin al acestei țări. Cristalele profesorului Petruțian vor fi părăind cîndva o îndeletnicire măruntă. Ele sînt azi traducerea în culoare și durată a unei munci de om, a unei pasiuni de intelectual, a unui spirit de artist. E cu atît mai frumos că acest profesor, originar din Oltenia, care a știut să se educe pe sine în spiritul muncii răbdătoare, a fost așezat de ursită la o catedră, de unde i-a învățat și pe alții să prețuiască munca. Desigur, cristalele nu apar pe toate drumurile, dar eu cred că nu se poate ca la apogeul unei vieți să nu se formeze, ca o răsplătă a muncii, o constelație de cristale. Cîte sacrificii pot citi ochii noștri dincolo de hotarul acestei colorate clarități!

Adrian PĂUNESCU

**Lumea
văzută
de aproape**

Cînd lucrul în galerii încetează și orășelele minerilor devin pustii (în imagine, un aspect dintr-un centru minier închis din Anglia).

La concurență cu Mannix, serialul după amiezilor de duminică încearcă să rețină în fața televizoarelor și pe cei mai nărași dintre microbiștii fotbalului. Între hîrjoana de pe stadion și cea dintre troieni și spartani, unii o preferă pe ultima, chiar dacă sînt convinși, de la bun început, de naivitatea călătoriei în trecut. «Tunelul timpului» se vrea o istorie romanțată. De la amvonul de celoid se predică izbînda binelui și obștescul sfîrșit al răului. Se înțelege, totul se petrece cîndva, întocmai ca în poveștile care încep cu «a fost odată ca niciodată». De la pupitrul de comandă,

„TUNELUL TIMPULUI” ȘI VIITORUL

oameni de știință execută ordinea generalului american, încercînd să demonstreze că în zilele noastre tehnica este mai presus decît binele și răul, că nu există nici un motiv de teamă față de puterea ei diabolică. Teoria nu este nouă. Cei ce au născut-o, s-au străduit și se străduiesc să ne convingă de faptul că există și bombele atomice «curate», — ca să iau un singur exemplu —, deci nici un motiv de teamă pentru urmările unui cataclism nuclear.

E adevărat, sînt și pelicule științifico-fantastice de anticipație care ne îndeamnă să ne imaginăm cum va arăta secolul următor, care ne biciuiesc imaginația, făcîndu-ne să ne cutremurăm la gîndul că vom rătăci prin spațiu cum ne pierdem acum pe o potecă de munte, că ne vom întîlni cu o îngrozitoare planetă a maimuțelor.

E adevărat, de asemenea, că mai există pe lume și futurologi, prezicători ai viitorului, nu citind în stele ci pe banda magnetică a computerelor. Unii dintre ei întrezăresc în perspectivă o lume a tehnicii, dar, bineînțeles, tot împărțită în clase, în care cel care are va avea și mai mult, iar ceilalți vor trăi doar cu speranța. Nu se sfîesc chiar să afirme că prăpastia care separă zonele dezvoltate ale Terrei de cele subdezvoltate se va adînci și mai

mult. Soluția? Să se pună capăt creșterii nestăvilite a omenirii. Deci, Malthus redivivus.

Nu-i de mirare deci că între trecut și viitor a fost lăsat, ca un abis, prezentul, odată cu îndemnul la pasivitate față de ziua de astăzi. Sau cum remarca profesorul José Luis Aranguen într-o comunicare prezentată la Geneva în 1971 și redată în remarcabila culegere a Bibliotecii documentare în științele sociale și politice din București: «Într-o serie de situații este incert dacă viitorul economic, industrial și militar va fi mai bun din punct de vedere moral, social, cultural, uman».

Același profesor îndeamnă, lucid, la o morală nouă, pledînd pentru o reformulare a convingerilor și atitudinii morale, plecînd de la problemele concrete și bine delimitate ale prezentului: «problemele injustiției în lume, ale inegalității economice, rasismului și colonialismului, problemele războiului și, în general, ale violenței, necesitatea responsabilității oamenilor de știință, a intelectualilor și instituțiilor culturale».

Oamenii au pășit pe Lună. I-am văzut cu toții.

Oamenii se gîndesc să se plimbe și prin alte galaxii. Poate că generația noastră îi va vedea.

Dar în juru-ne, pe același pămînt pe care astronautii l-au admirat din spațiile celeste, semeni de-ai noștri cad răpuși de napalm, pentru singura vină că nu vor să renunțe la ideea de patrie și de libertate. Mulți pier încă de pe urma foamei și a bolilor. Iar milioane își vind forța de muncă, singura lor avere, pentru a putea trăi.

Lumea văzută de aproape nu este cea de pe monitorul din «Tunelul timpului». O lume refugiată în trecut. Și nici cea anticipată de viitorologii societății prospere a marelui capital. Este cea prezentată de realitatea nudă cotidiană, din atîtea și atîtea țări care se pretind vitrine ale bunăstării generale. Iată ce scrie «La Tribune de Genève»: «Acum 35 de ani, Chaplin, în «Timpuri noi», ne-a făcut să avem o imagine despre viața muncitorilor de la benzile rulante. Este o imagine mult prea palidă pentru realitățile din uzina lui «General Motors», producătoare de vegasuri, cele mai mici mașini americane. Aici, la sfîrșitul zilei de lucru, tinerii au privirea golită de orice expresie, miinile amorțite, gura uscată».

Iar «Labour Weekly», consemnează: «După aproape 140 de ani, mina din Shotton, Durham (Anglia), a fost închisă. Dintre cei 780 de muncitori, numai 240 au putut găsi de lucru. Peste 200 de muncitori concediați au depășit vîrsta de 55 de ani. Acești oameni sînt pur și simplu aruncați la fier vechi».

Acest prezent amar de pe alte țărîmuri, această luptă îndîrjită împotriva aspirării și exploatarei a fost cîndva și prezentul oamenilor de la noi. Vorbim astăzi despre el la timpul trecut. L-am azvîrlit de mult peste bordul istoriei, pentru că în vîltoarea bătăliei nava noastră a avut un cîrmaci cutezător. Numele său este partidul nostru comunist, inima și con-

știința acestei națiuni. Și dacă acum, astăzi, noi, cei 21 de milioane de români putem spune că ne cunoaștem viitorul, că știm spre ce țărîmuri luminoase navigăm, pentru a acosta în comunism, este pentru că spre ele ne conduce partidul născut din durerea și speranța neamului acum 52 de ani. El ne-a învățat că lupta cu timpul înseamnă a apropia și mai mult de noi viitorul. A devenit un adevăr cu putere de simbol să grăbim scurgerea vremii în clepsidra zilelor și lunilor. La Fabrica de confecții din Tg. Secuiesc, oamenii trăiesc de pe acum în luna februarie a anului viitor; iar la vremea cîreșelor, constructorii de locuințe din Piatra Neamț vor sărbători revelionul. Ridicați la putere aceste exemple și veți întregi tabloul țării.

O lozincă a devenit crezul nostru, al tuturor: Cincinalul înainte de termen!

Pentru noi, viitorul începe acum. Gîndim și trudim, uneori mai bine, alteori cu greșeli. Dar știm să răzvim. Cu demnitate și onoare.

Din trecut ne dă aripi pilda de patriotism a marilor bărbați ai acestui neam.

Din prezent sorbim tărie din țărîna pe care ne-o dă încrederea în viitorul socialist și comunist al României socialiste, libere și independente.

«Să facem totul — ne îndeamnă președintele Ceaușescu — pentru ca urmașii noștri și urmașii urmașilor noștri să poată spune că în momente hotărîtoare pentru destinul României, am făcut ceva pentru dezvoltarea și înflorirea țării, ne-am făcut datoria».

Pentru noi, «Tunelul timpului» nu duce spre trecut. Direcția sa e îndreptată spre viitor.

Ion MĂRGINEANU

Oamenii au pășit pe Lună. Dar pe pămînt, mulți, foarte mulți, nici măcar nu-și pot vinde forța de muncă, singura lor avere... (în fotografie, șomerii americani la un oficiu de înregistrare).

1 LEU + 1 LEU =

10000

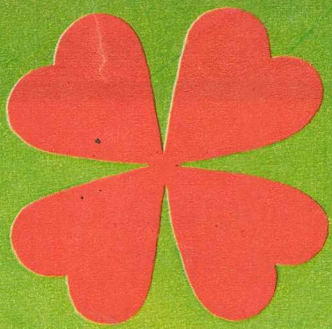
AVANTAJELE asigurării complexe a gospodăriilor cetățenilor:

- Cuprinde o bogată și variată gamă de bunuri și riscuri.
- Sînt cuprinse în asigurare, în afară de bunuri, și persoana care a încheiat contractul de asigurare, precum și soția (respectiv soțul) acesteia pentru cazurile de deces sau invaliditate permanentă.
- Suma asigurată se stabilește de către asigurat în funcție de valoarea bunurilor asigurate.
- Primele de asigurare sînt foarte convenabile, de numai 2 lei pe an pentru 1 000 de lei sumă asigurată. De exemplu, pentru bunuri asigurate la o sumă de 20 000 de lei se plătesc numai 40 de lei pe an.

REȚINEȚI!

Această asigurare fiind, prin natura ei, o asigurare complexă, implică detalii suplimentare care se pot obține adresîndu-vă responsabililor cu asigurările din întreprinderi, organizații economice, instituții, C.A.P., agenților și inspectorilor de asigurare sau — direct — oricărei unități teritoriale ADAS.

pentru primăvară !

* Stiați că...

Pentru PRIMĂVARA '73 fantezia creatorilor de modă asigură ținutei dv. vestimentare elegantă, grație, comoditate?

Pentru a vă convinge, vă adresăm invitația de a vizita magazinele comerțului de stat, unde veți găsi un bogat sortiment de: pardesiuri elegante, taioare moderne, cămăși bărbătești în culori uni; imprimate, fanteziuri din bumbac cu poliester și celofibră cu poliester; costume bărbătești și pantaloni din lână cu poliester, celofibră cu poliester; rochițe din țesături imprimate, pantaloni evazați, pantofi cu o linie nouă, supli și comozi, rochiile din țesături noi, jachete, canadiene, mănuși fine, hanorace și umbrele într-o gamă sortimentală variată.

PRIMĂVARA '73, PRIMĂVARA ELEGANȚEI ȘI FANTEZIEI!

„Ia-mă, nene, și pe mine cu cadrulul”...

«Mi-au luat 5 000 de lei, mi-au mâncat și două oi, și tot fără cărămidă am rămas».

«Păi, să vedeți, cu 3 000 de lei mi-am cumpărat... 140 de cai și-am început să fac... cărămidă».

«Pe 500 metri patrați a trăit încăpăținarea mea».

«Mă', omule! Ne pierdem și ai 120 000 de lei și casă tot nu facem».

«Un creion bont ținea cu mine».

«O viitură blestemată și dezastrul a fost gata».

«Mă', femeie! Dacă Dumnezeu ne-a dat necazul ăsta, să-l minier?»

«... Ai doi, de la Geamăna. Numai ei fug de mine».

«N-am avut curaj să merg așa, fără haine bune, la tovarășul Ceaușescu».

«Un pic, și invenția ailaltă e gata. Apoi n-am să mai zic: Ia-mă, nene, cu cadrulul».

(Spicuri dintr-un destin. Cel al țărânului IOAN GH. CORBU)

Ziua se topise în Lunca Corbului. Din șosea, mă abat la stînga. E un drum lateral, găndit de vișini aprinși în mireasma primăvărată. Opresc mașina la întâmplare. Nu-mi venea să cred că nimerisem «pătulul» lui Ioan Corbu. «Oare aici să se fi născut țărănul?...» N-apuc să-mi termin gândurile, că un glas temător mă întâmpină.

— Dacă aveți treabă cu bărbatu-mio, ați picat tîrziu. Îi la Săpata de Sus.

— Și-i departe pînă acolo?

— Să tot fie 10 kilometri. Mult, puțin, după cum vi-i vrerea. Dar un popas în finarul nost', puteți face. Vi-l dau p-ăl mic să vă ducă într-acolo.

Intru. Un «antreu», cu duhoarea de pivniță, mă trece în două încăperi ceva mai primitoare. N-apuc să mă obișnuiesc, că-l și aud pe «ăl mic».

— Gata, nene. Vă duc la tata.

...Ajungem. La marginea Săpatei de Sus, o vale crescută din apa Cotmeana. În stînga, un zăvoi. Observ o pată întunecoasă, ce aducea a magazie.

— Aia-i «fabrica», băiete?

— Îhî! Dar n-o putem lua de-a dreptul. Îi noroi. Treccm prin Depozitul de țitei...

Un ciine ciobănesc, slobod, simțind un necunoscut, îmi zorește intrarea într-o baracă. Telefon, masă de lucru, sobă cu gaz metan, facturi, registre, caiete și hîrtii. O adevărată încăpere de lucru a unui maistru. Între surprindere și explicație aleg... neînchipuitul: «Oare e posibil să-l înțeleg pe omul ăsta?»...

— Îi zisei femeii: «Gata, Gico. Fi-va vremea să ne ridicăm anul ăsta. Avem cheag cît ne trebuie și pentru mobilă». Am pus la pămînt într-o zi tot ce-au trudit o viață ai bătrîni. Nu mi-a fost totuna. Dărimasem, doar, și ceva din mine. Cu gîndul ăsta am plecat după țigani. Le-am numărat cincizeci de foi, cît ne-a fost învoiala. Mi-au mai cerut și două oi. Le-am dat. Într-o zi, mă-ntorc din cursă. Că eram șofer la C.A.P. Mă duc după țigani. Ia-i de unde nu-s. Cuptorul surpat, cărămida sfărîmată... O începui bine, îmi zisei. Dar năcazul ăla îmi învîrti mintea. Se opri unde cugetul îmi striga: «Ce mai stai? Ai dispozitivu-n cap și vrei să mori la volan?»

— Să înțeleg că necazul și întâmplarea v-au schimbat destinul?

— În cazul meu, da. De ce? Naiba știe. Parcă-i un făcut. De cîte ori am fost gata să zic: «Acum, loane, îți merge bine», a venit, așa, ca din senin, necazul. M-am obișnuit cu el și d-aia cred că nu m-am dat bătut. Ba, dimpotrivă. Așa se face că, după întâmplarea aia cu țiganii, am luat-o spre Ploiești. Descopăr o namilă de motor. Rămas de pe timpul războiului și pus la fiare vechi. «Ce-ți trebuie beleaua asta?» mă-ntrebă mai-marele depozitului. «Să-i dau viață, domn'le, îi zic. Cît face?» «Dacă dai 3 000 de lei îți tai factura pe loc». Așa am ajuns acasă cu 140 de cai-putere. Soția m-a privit și-a înțeles că mă iau din nou de tăiat lemne. Da. Fiindcă așa am cunoscut-o în urmă cu cincisprezece ani. Tot tăiam lemne cu un motorăș prin Pădureți. E o comună la 7 kilometri de Lunca Corbului. Mai bine-l știam pe socru-mio, decît pe ea. Pînă într-o zi. Mă duc la ei fără motor.

«Ce te aduse, mă loane?», mă întrebă al bătrîn. «Mi-o fi și mie să intru în rîndul oamenilor. Că, de, vremea se duce și n-o mai prinzi».

«Dacă-i așa, hai să facem tîrgul. Eu n-oi avea ce să pierd. Numai să-mi aduc lemne mai multe...» Lăsaî măgăoia în curte și-o luai către sfat. Cu chiu, cu vai îmi dădură 500 de metri patrați la Săpata de Sus. Aici, lîngă Cotmeana.

— Cum a fost la început?

— Lumea zicea că-s nebun. Dar n-aveam timp să-i aud. În loc să-mi fac casa am deschis un șantier. Ridicaî baraca, trăsei gaze, instalaî telefon, procurai tuburi de oxigen și țevi de toate neamurile, trasaî uscătoria și cuptorul, adusei vagonete... Ce mai! Ca-ntr-o fabrică de cărămizi.

— Toate astea, așa, fără o documentare? Mă refer la procesul de fabricație...

— P-ăsta-l «furai». Mersei la cîteva fabrici și văzui procesele de amestec, de presare, de uscare și cel de ardere. Cu toate astea, primele cărămizi scoase de mașina mea nu mă satisfăceau. Într-o zi, Gica mi-a spus: «Mă', omule! Ne amărîrăm degeaba. Se duc ai 120 000 de lei și tot în finar o să stăm». Eu însă prinsei avîntul și nu mă mai puteam

opri. De aceea, îi zisei: «Las' femeie, că n-om pierde. Știu eu ce fac». Agregatul era aproape gata. Adică mașina de 140 de cai mergea ca un ceas. Banda transportoare de pămînt o cuplasem perfect. Malaxorul, la fel. Presa îmi mai dădea încă de furcă, dar știam că va ceda. Masa de tăiere, căreia i-am adaptat cuțitul la un jet de aer comprimat, începuse să înregistreze cam 2 000 și ceva de cărămizi pe oră.

— Asta înseamnă aproape două case modeste pe zi?

— Exact. Și le făceam numai cu soția... M-am «afiliat» la C.A.P., ca punct experimental de lucru, căreia de fapt am să-i predau «fabrica» după ce, bineînțeles, se vor evalua toate angaralele. N-a fost ușor. Unii ziceau că-i ilegal, alții «să mai vedem». Dar, în fine. Am fost acceptat. După aia, începui să-i fac schița, s-o prezint pentru brevetare ca invenție. O făcui cum o făcui. De, că-mi era creionu' bont, ca și mine la-ndeminare. O dădui unui proiectant și mă lipsii de ea...

— De la Lunca Corbului și pînă aici e o cale de zece kilometri. Mă gîndesc, acolo gospodăria și doi copii, aici mult de lucru și bunuri de valoare. Un adevărat mic șantier, care trebuie gospodărit, păzit...

— Asta n-am prea băgat în seamă. «Fabrica» ne-a intrat așa în cap că-i a doua casă. Două-trei nopți pe săptămînă rămînea și Gica de «veghe» cu mine. Copiii îi lăsam în grija unui nepot. Ne-am rînduit din mers. Nu fără alte necazuri.

— Iar?

— Nu vă spusei? Parcă-i un făcut să tot dau în necazuri. Era în vara lui '70, cînd cu inundațiile alea de ne băgară-n sperieți. În 5 iunie, mă luă și pe mine. Unde stăam acum, Cotmeana se burzuluia de ziceai că vrea să ia din rădăcini și zăvoiu ăsta. Șopron, uscătoria, cuptor, nici vorbă să dai de ele. Un adevărat dezastru. Gica...

dar ce să vă spun. O luai și-i zisei: «Lasă mă' femeie. Nu-l putem minia pe Dumnezeu».

— Și l-ai trecut și pe ăsta. O fi fost ultimul necaz.

— Aș! Ne repuserăm pe picioare. Au pus umerii și Consiliul popular și C.A.P.-ul, cînd, într-o zi, în amiază mare, doi beneficiari din Geamăna mi-o făcură. Parcă știau că aveam lipsă de necaz. O să vedeți de ce. Îmi plătiră înainte cărămidă. Sosiră să și-o ridice cînd nimeni nu era aici. Au luat, ca fără recepționar. Căutai miliția din Geamăna și pe cea din Lunca, dar nici una nu fuse la post. Mă apucă ameteala și două-trei zile nu vrui să mai știu de nimic. Îi spusei nevestii-măi că oricine mă caută, nu-s acasă. Eram distrus. De la București nici o veste, ce mai. Cînd, mă trezii c-un plic pe masă. Îi desfăcui și citii: «Brevet de invenție nr. 54 218. Autor: Ioan Gh. Corbu... Agregat autodeplasabil pentru format cărămizi».

— Mi-am revenit. Simții că am rămas stăpîn pe mine, că n-am muncit degeaba. Din momentul acela știam că «fabrica mea» devine punct experimental de lucru, pînă-mi termin mașina. Și-apoi o voi prezenta la un tîrg internațional. Se fac deja demersurile ca prototipul să-l construiască directorul

Trică, de la Brașov.

— Dar cu asta ce veți face?

— Abia așteaptă C.A.P.-ul din Lunca Corbului s-o ia. Doar sîntem ai lui. Se face un calcul, îmi dă cît face și-apoi mă iau de casă.

— Nu vreți să faceți acolo o fabrică? S-o conduceți d-voastră?

— Nu. Mă duc din nou șofer la C.A.P.

— Din cîte am înțeles, brevetarea invenției a durat mult timp. De ce?

— Birocrația asta, dom'le. Faci ocolul pămîntului pînă-ți capeți dreptul. Ai mici te trimit la ai măricei, ai măricei la ai mici. Am vrut să mă duc și la tovarășu' Ceaușescu. Dar fără niște haine bune, n-am avut curaj. I-am scris și dînsului. Numai după aia am primit brevetul.

— Nu mi-ați spus cîte cărămizi realizați și dacă aveți cumpărători.

— În zece zile, 100 000 de bucăți. Atît înghive cuptorul. Cliești? N-apuc să-i «onorez» pe toți. Nu lucrez pentru beneficiu. Toate veniturile realizate le investesc pentru terminarea agregatului, a uscătoriai, a liniilor de vagonete... Deci nu mă ocup numai de producție. D-aia n-am ajuns să lichidez cîteva debite: cam vreo 20 000 lei, la Consiliul popular Lunca Corbului, la cel din Căteasca și la cîteva cetățeni din satele vecine.

— Fiindcă în necazuri n-ați fost sărac, ce bucurii ați trăit?

— Credeți că-ți poți spune toată bucuria cînd cei cărora le-ai făcut cărămidă te cheamă-n casă la un pahar de vin? Uiți de toate. Le-aș uita și celor doi din Geamăna, dar numai ei fug din calea mea cînd mă văd. O fac c-au fost cinstiți?

— Ce proiecte mai aveți?

— Să termin și inovația ailaltă, la care lucrez, și gata. P-asta o fac în miniatură.

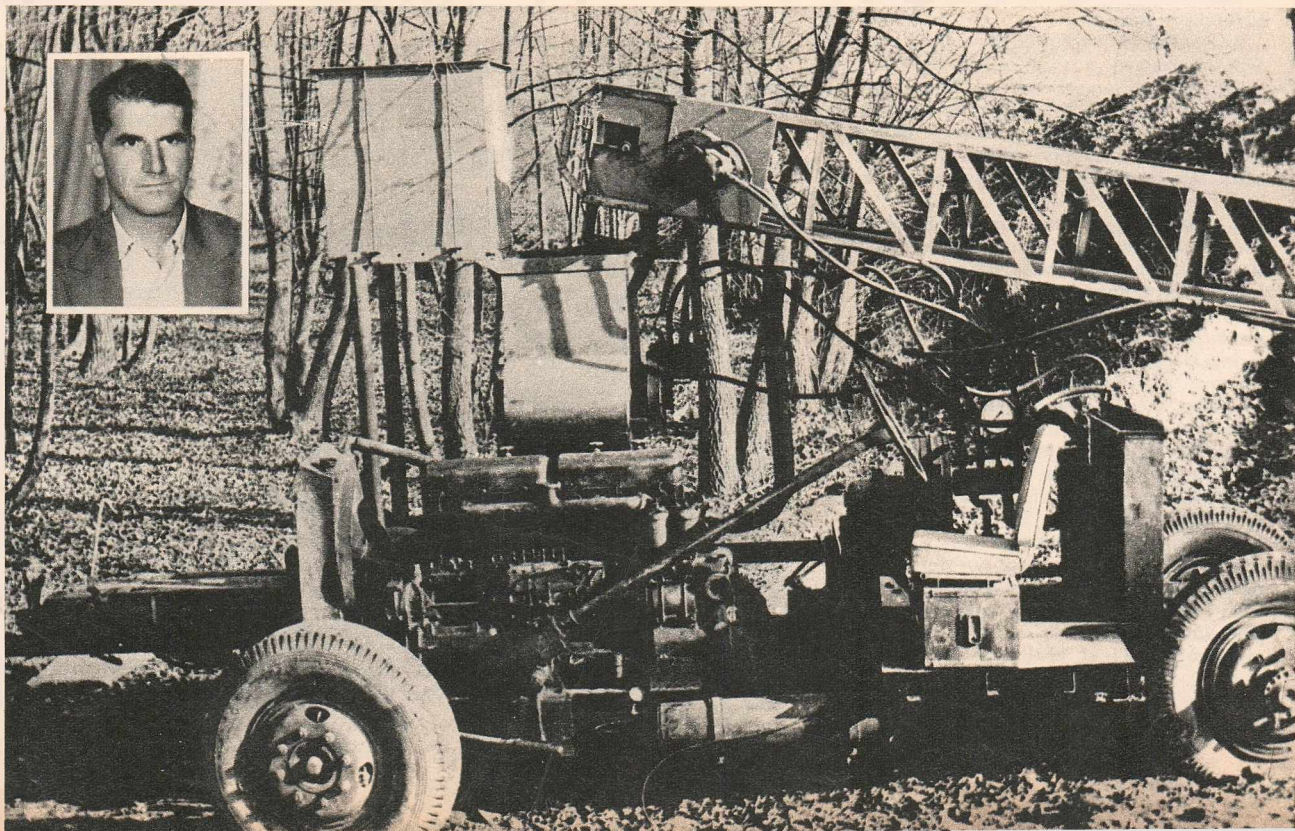
— Ne spuneți ceva despre ea?

— O să vă surprindă, dar tot de la necaz mi-a venit ideea. Primul a fost accidentul de cale ferată de lîngă Drăgănești-Olt. Mecanicul, neatent la semnalul de restricție, a intrat în parapeț. Două-trei vagoane au luat foc, locomotiva avariată... Asta a fost în '67. Al doilea? Catastrofa de la San Francisco. Tot de la nerespectarea restricției...

Atunci, ce mi-am zis? Să fac un dispozitiv care să oblige locomotiva să meargă în limita vitezei cerute de restricție. Chiar dacă mecanicul s-ar împotrivi, locomotiva n-o să-l asculte...

Însoțit de Ioan Corbu-inventatorul fac un rond prin «fabrica lui». Ne oprim la agregat. N-apuc să-i descifrez tainele că o manetă apăsată trezește zăvoiu și potolește zumzetul Cotmenei. Puzderia de licurici eșapați, înainte de a se pierde în neant, îmi dezvăluie triumful a două mărgele umezite. Le vedeam și pe masa de tăiere, acolo unde cărămizile se rînduiau una după alta... La plecare, întind mîna și-i zic: «Oi fi reușit să te-nțeleg, nea loane?» Omul tace. Plec. Întorc capul, în semn de încă un salut. Atunci îl aud: «Mi-au promis un I.M.S., să pot fugi să generalizez invenția. Atunci n-am să mai opresc șoferii și să le zic: «Ia-mă, nene, și pe mine cu cadrulul»...

Valeriu IVAN

semnal extern dipoli IV

Consultările multilaterale pregătitoare ale Conferinței europene pentru securitate și cooperare din apropierea capitalei finlandeze au intrat în cea de-a șasea lună. Această a patra rundă, apreciată drept finală, trece acum prin momentele sale decisive. Reamintesc cele trei puncte asupra cărora s-a căzut de acord să fie dezbătute la primele faze ale conferinței europene; aspectele politice, juridice și militare ale securității precum și acțiunile și măsurile pentru aplicarea principiilor relațiilor dintre statele europene; cooperarea economică, tehnico-științifică și în domeniul mediului ambiant; cooperarea culturală și relațiile umane.

Ne aflăm, așadar, în faza imediat premergătoare unei premiere politico-diplomatice în analele relațiilor internaționale. Ne sînt foarte vii în minte aprecierile formulate la 1 Mai de președintele Nicolae Ceaușescu în această privință: «Salutăm cu bucurie rezultatele obținute pînă acum la reuniunea de la Helsinki. Considerăm că s-au creat toate condițiile pentru începerea în această vară a Conferinței general-europene consacrate înfăptuirii securității și colaborării pe continent, ceea ce va exercita o influență puternică asupra destinderii și păcii în întreaga lume».

Îmi voi îngădui ca, pe măsura acumulării datelor, să revin asupra multipleror concluzii pe care le degajă pentru întreaga istorie a relațiilor internaționale apropiata conferință pentru asigurarea securității și cooperării în Europa, ce va debuta într-o lume redimensionată politic și revoluționată de prefaceri sociale, economice, tehnico-științifice fără precedent. Acum insist asupra acestor trei concluzii pe care le-au evidențiat consultările multilaterale de la Dipoli.

1. Primatul negocierilor, ca metodă pașnică, fundamentală, de abordare a problemelor internaționale a fost ilustrat încă o dată, în mod cu adevărat exemplar. Se poate socoti reconfirmat nu numai primatul tratativelor, ci și eficiența lor. Dacă consultările multilaterale se apropie de un sfârșit rodnic, aceasta se datorește faptului că au avut loc cu adevărat negocieri într-un spirit constructiv. Putem și mai lucid evalua acum aportul delegației române încă de la deschiderea consultărilor prin promovarea regulilor de procedură și a consensului, reguli care au creat un cadru propice desfășurării tratativelor în condiții de deplină egalitate suverană a statelor.

2. Rezultatele consultărilor multilaterale sînt un examen al contribuției efective a tuturor statelor participante. Participarea în toate etapele la elaborarea tuturor aspectelor și la negocierea fiecăruia dintre ele a tuturor statelor reprezentate la consultări constituie în esență cheia succesului lor.

3. Conferința general-europeană reprezentată de fapt acea formă nouă de dezvoltare a relațiilor intraeuropene preconizată de însăși voința popoarelor bătrînelui continent. Apărută la ordinea zilei cu 7 ani în urmă, prin Declarația de la București, conferința și-a găsit în consultările multilaterale cea mai nimerită modalitate practică de pregătire. Acum, cînd ne găsim în pragul convocării iminente a celei dintîi conferințe general-europene, nu este deloc prematur să afirmăm că reușita ei este cerută de popoarele continentului, de toate forțele progresului din lume. Și este pe deplin îndreptățită convingerea că aceste forțe, popoarele iubitoare de pace pot determina ca Europa — continent ce dispune de un uriaș potențial material și spiritual — să joace un rol tot mai de seamă în promovarea progresului și civilizației universale.

Cristian POPIȘTEANU

Prințul moștenitor Sidi Mohammed, însoțit de ministrul comerțului, industriei, minelor și marinei comerciale, Abdelkader Benslimane, la sosirea la pavilionul românesc.

«industrializare și promovare a schimburilor»

Corespondență specială din Casablanca

Aceasta este deviza celei de-a 25-a ediții a Tîrgului internațional de la Casablanca — Maroc — inaugurat oficial la 26 aprilie în prezența Alteței Sale Regale, Prințul moștenitor Sidi Mohammed, a primului ministru Ahmed Osman, a ministrului comerțului, industriei, minelor și marinei comerciale, Abdelkader Benslimane, a altor înalte personalități marocane, a ambasadiorilor țarilor străine acreditați la Rabat ș.a. — care au fost și primii vizitatori ai pavilionului românesc.

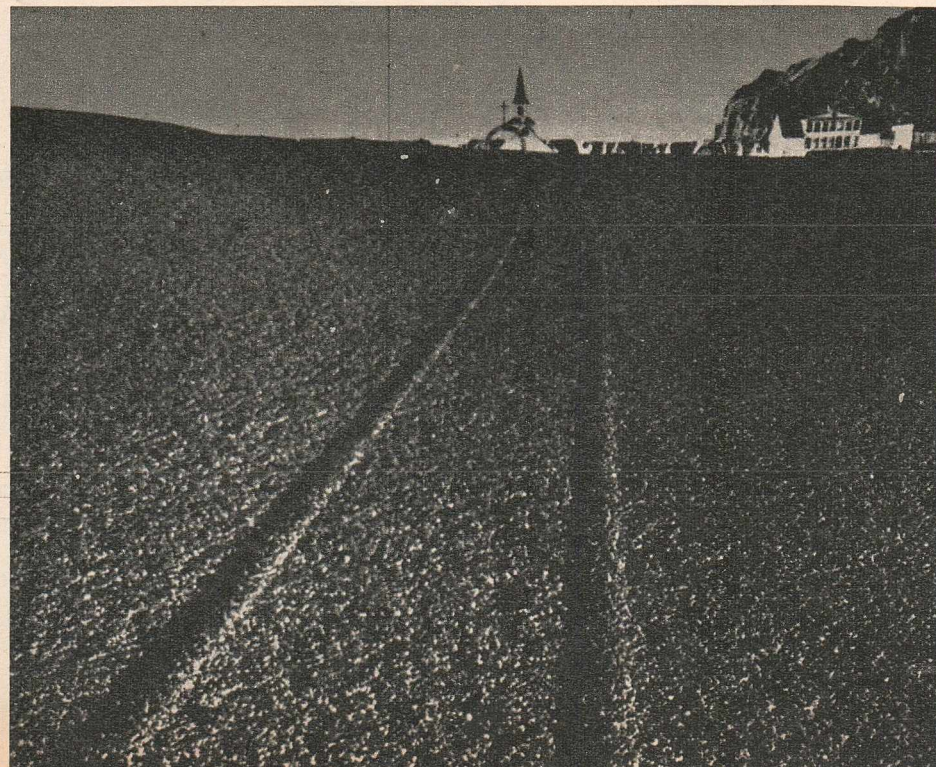
Pavilionul țării noastre — străjuit la intrare de un mare panou înfățișînd pe președintele Nicolae Ceaușescu și Majestatea Sa Regele Hassan al II-lea în timpul vizitei făcute de șeful statului român în Maroc — cuprinde standurile la care expun 28 de întreprinderi de comerț exterior din România socialistă. Sînt prezentate o gamă variată de produse din care menționăm tractoarele U650 M și U550, autocamioneta TV 12 C, o instalație frigorifică pentru lapte, articole din domeniul industriei ușoare, electronicii, industriei chimice, industriei de medicamente, materialelor de construcții.

Prezența României la Tîrgul internațional de la Casablanca a găsit un larg ecou în cercurile economice și de afaceri marocane, ca și în rîndul numeroșilor vizitatori, care au putut constata — cum scria și gazeta tîrgului (facsimilul din dreapta) — că «România a realizat progrese considerabile în toate sectoarele industrializării».

Nicolae MIERLESCU

eugen jebeleanu: premiul herder

Poetul român Eugen Jebeleanu (al treilea din stînga) între laureații pe anul 1973 ai premiilor internaționale «Gottfried von Herder», atribuit unor personalități din Europa de est și sud-est. Premiul i-a fost acordat «pentru remarcabilele sale merite literare» și pentru activitatea desfășurată în scopul promovării relațiilor culturale între popoarele continentului. Festivitatea decernării premiilor s-a desfășurat în prezența președintelui Austriei, Franz Jonas, a membrilor guvernului, a șefilor misiunilor diplomatice acreditați la Viena, a unor personalități ale vieții științifice și culturale din Austria și de peste hotare și a avut loc în aula Academiei austriece de științe.

aici a fost heimae

O imagine de o elocvență tragică: o infimă parte din cei peste un milion de metri cubi de cenușă, lavă și tuf vulcanic aruncați de vulcanul Vestmannaeyjar de la 23 ianuarie asupra insulei Heimae și cîteva din puținele clădiri care au rămas încă în picioare, după ce 700 au fost în întregime distruse.

un vals și un compozitor celebru: i.ivanovici

Dacă valoarea unei bucăți muzicale ar sta în raport direct cu difuzarea ei mondială, valsul Valurile Dunării, de compozitorul I. Ivanovici (1845-1902), ar fi, fără îndoială, cea mai valoroasă compoziție românească. Nu este însă, firește, decât un buchet de melodii originale, cu o intonație de romanță, izvorite din talentul autorului de a turna în formă nouă și cu o netăgăduită savoare vechiul dans vienez. De la prima temă, de o delicată melancolie, cîntecul acesta — fiindcă el s-a cîntat cu text, și se mai cîntă și azi, de artiști și orchestre pe tot globul — valsul șefului de muzică militară este cea dintîi izbîndă a muzicii românești de divertisment cu sorți de răspîndire universală.

Cine a fost I. Ivanovici, compozitorul pe nedrept dat uitării de mulți, cu toate că valsul lui este un evergreen autentic al repertoriului de muzică ușoară de la noi și din cinci continente? Bănățean de origine, trecut în copilărie peste munți, în țara veche, și stabilit la Galați, unde a fost înfiat de un regiment local, a cărui fanfară a condus-o mai tîrziu, dăruindu-i în 1880 Valurile Dunării, el a fost un poligraf muzical înzestrat, publicînd la București și peste hotare aproape două sute de piese. Concertele de promenadă, balurile și seratele dansante din ultimele două decenii ale secolului trecut și primele două din secolul nostru erau de neconceput fără melodiile lui Ivanovici. Cu toată lipsa unor mijloace moderne de difuzare a muzicii de acum opt-nouă decenii, melodiile compozitorului român, care aduceau o rezonanță inedită în formele dansante ale vremii, au cunoscut o răspîndire mondială. Editori ca Bosworth de la Londra, Ricordi și Carish de la Milano, Cranz de la Hamburg, Doblinger de la Viena s-au luat la întrecere spre a-i obține încuviințarea de tipărire a pieselor intitulate Cordialité roumaine, La belle Roumaine, La vie de Bucarest, Rumänische Lieder, Sang roumain, titluri ce dovedesc că, în lucrările sale, Ivanovici urmărea stăruitor propagarea numelui țării sale între străini. A insistat mereu ca pe coperta compozițiilor proprii să se menționeze de fiecare dată calitatea lui de «inspector al muzicilor militare române», ceea ce îi

completează portretul uman cu un amănunt prețios.

Cine n-a simțit duioșia muzicii legănate și visătoare, de o blîndă resemnare, dar și cu clamori de energie în cîteva momente, a lui Ivanovici? Nota ei esențială rămîne rezonanța umană a simțirii, altoită pe concepția generală a muzicii de dans și divertisment de la sfîrșitul veacului trecut. Cum domeniul în care a activat Ivanovici nu avea decît puțini cultivați la noi în urmă aproape cu un secol, personalitatea lui rămîne în istoria muzicii românești la capitolul deschizătorilor de drumuri noi în creație. A folosit în piesele sale și motive românești; ceva din aura romanței noastre a fost distilat în multe din compozițiile sale, ca bunăoară în prima temă din Valurile Dunării, pe a cărei melodie Carol Scrob avea să brodeze versurile prezente și azi încă în memoria celor mai vîrstnici: «Barca pe valuri saltă ușor...»

Faima valsului de Ivanovici o demonstrează și cîteva întîmplări semnificative pentru destinul acestei piese românești. Cînd, în 1900, Eduard Strauss, ultimul frate în viață dintre cei trei mari vienezzi, a întreprins un turneu de concerte în Statele Unite ale Americii i s-a cerut la Chicago să execute, ca supliment, Valurile Dunării de... Johann Strauss. Eduard a satisfăcut dorința publicului, nu înainte de a-l lămuri că valsul acesta celebru nu este de Johann Strauss, ci de românul Ivanovici! Cînd la Londra s-au sărbătorit, cu un deosebit fast, cei șazeci de ani de domnie ai reginei Victoria, bătrîna suverană a dorit ca fanfara de gardă să-i cînte sub balconul palatului Valurile Dunării. Și, în sfîrșit, acum cîteva ani, festivitatea aniversării a cinci decenii de la înființarea primului post japonez de emisiuni radiofonice experimentale a debutat și s-a încheiat cu Valurile Dunării de I. Ivanovici — piesa cea mai frecvent programată de studiourile nipone în cei cincizeci de ani de existență.

I. Ivanovici face parte, astfel, din ambasadorii artei românești în lume.

George SBĂRCEA

ce fel de cartă?

Discursul consilierului prezidențial Henry Kissinger la dejunul oferit de agenția americană «Associated Press» avansează, într-adevăr, ideea unei noi Carte atlantice, în vederea revitalizării alianței.

Ideea continuă să fie viu controversată — și ceea ce a provocat printre aliații vest-europeni ai Statelor Unite neliniște și îngrijorare este viziunea Casei Albe asupra «alianței revitalizate», o alianță a lupului cu mielul, cum opina ziarul «Le Figaro». Consilierul prezidențial a considerat necesar să declare explicit că Statele Unite ar avea «interese și răspunderi globale» în timp ce aliații vest-europeni ar avea «interese regionale». Ca atare — sugerează Kissinger — aliații Statelor Unite ar urma să-și promoveze politica «într-un cadru unificator», renunțînd la unele «interese proprii și regionale» și impunînd «limite sferei autonomiei lor». Consilierul american solicita înțelegere pentru acest punct de vedere, dar era limpede că această poziție nu putea provoca decît îngrijorare și surprindere. Chiar inițiatorul noii Carte era conștient de acest risc, atunci cînd releva «neliniștea crescîndă că diplomația de superputere ar putea sacrifica interesele aliaților tradiționali și ale altor prieteni».

Propunerea lui Kissinger se află în studiul cancelariilor vest-europene, după cum afirmă purtătorii de cuvînt, dar se poate anticipa cu certitudine că noua Cartă — prevăzînd o alianță stranie în care un stat are toate drepturile iar celelalte, restul — pare mai degrabă obiect de polemică decît de studiu. Dacă o alianță presupune drepturi și îndatoriri egale, promovarea intereselor comune dar nu prin nesocotirea și sacrificarea intereselor naționale ale țărilor membre, participarea egală a statelor la examinarea problemelor și luarea de hotărîri, atunci Carta propusă de Kissinger are în vedere nu o nouă alianță, adaptată noilor realități din Europa și din lume, — cum susține consilierul — ci revitalizarea politicii de bloc, a organismelor anacronice care proclamă dreptul forței și nu forța dreptului.

Teza «impunerii de limite sferei autonomiei», a renunțării la interesele proprii în favoarea «cadrelor unificator», avertismentul că «diplomația de superputere ar putea sacrifica interesele aliaților și ale altor prieteni», reafirmă, credem, în expresii blajine, brutalitatea politicii de forță și dictat, neconformă realităților lumii contemporane și repudiată de popoarele lumii. Kissinger surprinde și recunoaște unele evoluții pozitive în situația politică a lumii occidentale, dar este cel puțin inconsecvent atunci cînd, avînsînd o adaptare la noile mutații, reia teza deciziilor «cu pumnul în masă» și a sugrumării intereselor naționale pe altarul intereselor americane — traducerea exactă a «cadrelor unificator».

Or, este un adevăr incontestabil că asistăm la un proces ireversibil de afirmare a tuturor națiunilor, de exercitare a drepturilor suverane ale tuturor țărilor, mari sau mici, de a-și aduce contribuția la rezolvarea marilor probleme ale lumii. Viața demonstrează că astăzi nici o problemă nu se poate rezolva decît cu participarea tuturor țărilor interesate. Este un imperativ al vremii noastre ca problemele care interesează un stat sau altul, o regiune sau alta, ori problemele care privesc omenirea în ansamblu să fie examinate cu participarea și în conformitate cu interesele tuturor țărilor respective. Și orice Cartă, pentru a fi viabilă și eficientă, trebuie să țină seama de această realitate de netăgăduit.

Ion CĂRJE

poarta la baltica după două decenii

Două imagini — un oraș: Rostockul, poarta spre mare a R.D. Germane. Între ele — două decenii. În 1953, cînd a început reconstrucția orașului, ruinele, zidurile caselor, rămase ca niște jalnice schelete (fotografia din dreapta), împînzeau orașul (în urma războiului au fost distruse sau grav avariate 14 900 clădiri de locuit — 40 la sută din totalul imobilelor de acest fel din Rostock — ca și numeroase edificii publice). S-a început cu istorica Lange Strasse și cu centrul orașului, apoi între 1961 și 1965 s-a continuat cu partea de sud, iar din 1962 s-a trecut la construcția cartierelor Lütten-Klein și Rostock-Evershagen. Cum arată azi orașul? Fotografia de sus, înfățișînd în prim plan Lange Strasse, oferă o imagine elocventă a renașterii și înfloririi Rostockului.

«hannibal ad portas!»

Metropolis, Megalopolis sau Polimegalopolis, orașul există drept mărturie a nevoii omului de a se apăra în colectivitate de agresiunea naturii și, totodată, ca o elocventă dovadă a capacităților lui de organizare, iar acolo unde este cazul, de spirit civic. Supradimensionarea excesivă nu este decât o chestiune de scăpare a frinelor, provocată de incapacitatea de a stăvi în fază încă embrionară expansiunea intereselor particulare în dauna celor generale. Orașul, ca atare, nu are nevoie de nici o pledoarie în favoarea sa, el este una din vechile cuceriri ale omului în lupta pentru realizarea condițiilor vitale optime într-un cadru de civilizație și confort. El este imaginea simbolică a opoziției milenare dintre natură și nevoia omului de a trăi în societate, de a opune haosului cultura, anarhicului organizarea, stihiei rezistența colectivă, fatalității «divine» spiritului uman. Orașul, indiferent de dimensiunile sale, nu implică în mod fatal destinul de Sodomă sau Gomoră și nici contrazicerea noțiunii de viabil. Acolo unde controlul expansiunii urbanistice se află în mâini încărcate cu responsabilitatea față de viitor, orașul nu mai apare ca un monstru de nedomesticit și de neguvernabil, ci ca o expresie a organizării civice a unei societăți a cărei politică de dezvoltare are în vedere propășirea armonioasă a tuturor regiunilor, inclusiv politica de urbanizare a satelor, nu în sensul anulării specificității lor, ci al introducerii comodităților citadine în zonele rurale și al unei mai chibzuite exploatare a terenurilor agricole.

Poate că așa se va naște cu adevărat așezarea «rurbană», prin anularea antagonismului dintre natură și oraș și prin introducerea în sat a civilizației urbane. Că civilizația spre care mergem este, în privința caracteristicii așezărilor omenești, de natură citadină, nu începe nici o îndoială. Dar în criza actuală a megalopolisurilor se întrevede și începutul declinului unei civilizații excesiv citadine, în care tarele unei societăți apar mai acut decât în mediile rurale. Că

poluarea urbană există, și încă în formele ei cele mai diverse și mai multilaterale, neexceptând latura morală, este un fapt constatat. Dar și că măsurile de combatere a ei nu pot apărea ca rezultate eficiente decât din conștiința pericolului și din acțiunile energice ale cetățenilor, nu poate fi contestat. Londra a reușit să alunge de pe cerul ei spectrul îngrozitor al smogului. Pittsburghul, orașul în care oamenii nu se puteau zări de pe un trotuar pe altul, și-a regăsit lumina și aerul pur, și acestea nu sînt decât două exemple din victoria omului în lupta cu poluarea.

Prin aceasta, mitul poluării de nestăvilit a fost nevoit să cedeze ceva din vehemența sa. Cei ce strigau: «Hannibal ad portas!» în fața «ororilor» care asaltează viața citadină au recunoscut că «Hannibal» se afla «întra muros» și că numai o întregă suită de măsuri dintre cele mai energice îi pot ridica dreptul de cetate printre oameni. A spune că în orașele cu veche tradiție industrială poluarea este mai acută astăzi decât la începutul secolului este o contestare a evidenței. Londra anulul 1973 nu seamănă nici pe departe cu capitala Angliei victoriene, a lui Sherlock Holmes și Jack Spintecătorul, cînd fumul amestecat cu ceață, avea piclă numită de englezi «piure de mazăre» era adusă de vînt din East End și împrăștiată asupra întregului oraș. Chiar dacă Metropolisul poartă în el germeii autodistrugerii sale, aceștia nu devorează orașul decât atunci cînd dezvoltarea sa excesivă îl transformă în Megalopolis sau Polimegalopolis. Și poate că nici atunci, dacă măsurile luate împotriva celui «Hannibal» al secolului XX — multipla poluare — sînt luate energic și din timp. Cei ce se grăbesc să declare că umanitatea a alergat cu suflul gîtit vreme de trei milenii pentru a-și pierde respirația în cele trei decenii dinaintea anului 2000 și a se prăbuși într-un holocaust universal vor trăi — sper — pînă în anul «fatidic», ca să vadă că, din calculele lor, au «scăpat» o determinantă: conștiința omului, responsabilitatea lui față de viitor, față de copiii pe care îi aduce pe lume, față de această locuință comună, navă cosmică purtînd resurse limitate, pe care o numim Terra.

Ioan GRIGORESCU

cronica de trei secunde

a o mie doua noapte

Cîțiva oameni — nu cred să fie mai mulți de 10 pe tot globul — au constatat că în 1973 se împlinesc 100 de ani de la scrierea unei cărți atît de frumoase, că nimeni nu-și mai aduce aminte de ea, de cel care a scris-o și cînd a scris-o acela. Se pare că mai nimeni nu-și mai amintește cînd a citit-o, deși de citit a citit-o toată lumea. E o carte pe care a citit-o toată lumea dar fiecare socotește că n-are de ce să se laude cu asta, e o carte care face parte din cultura generală a oricărui copil, nimeni nu mai e dispus să se laude cu copilăria și copilăriile lui.

E o carte minunată dar lipsită de orice importanță literară. N-are nimic abisal, nu e demonică, nu e cutremurătoare, nu deschide nici o perspectivă stilistică — e o poveste ca toate poveștile, cu un început, un mijloc și un sfîrșit, eu zic și azi că e povestea celei de a 1002-a nopți. După ce s-au încheiat poveștile sultanului a venit imediat basmul acesta, eu îmi binecuvîntez și azi soarta culturală că după «1001 de nopți», am trecut la poveștile acestea cu titluri nemuritoare, cum nu s-au mai găsit după aceea, obsedate — ca nimeni altele — de cele două mari categorii ale necunoscutului: timpul și spațiul. Tot ce a scris mai frumos și mai durabil omul acesta caută îndărătnic sinteza duratei cu a locului: «Cinci săptămîni în balon», «20 000 de leghe sub mări», «Doi ani pe un bloc de gheață», «De la Pămînt la Lună», acest nemuritor «Ocol al pămîntului în 80 de zile»... Această ciocnire între un timp foarte scurt, foarte precis și lumea enormă — lumea ca balon, ca mare, ca bloc de gheață — lumea ocrotită, în pofida imensității ei, exact în 80 de zile, ne dă un sentiment pueril, grozav și euforic, de eternitate, nebunie și încăpăținare.

Sînt 100 de ani de cînd s-a făcut ocolul pămîntului în 80 de zile, în exact 80 de zile, calculate la minut și la secundă, după ceasul venerabilului club englez. Exact cînd pendula a bătut încheierea celei de a 80-a zi, dl. Phileas Fogg a intrat pe ușă — spre uimirea gentlemanilor... E tot ce-mi aduc aminte cu precizie, în rest, cu o plăcere nebună, amestec toate și totul în aceeași nacelă cu care plutesc peste blocurile mele de gheață, sperînd să ajung și eu exact la timp acolo unde trebuie să ajung, ocolînd avioanele, cicloanele, ispitele, nu însă și ferparele care mă ajung din urmă, dar pe care le privesc drept în ochi, cum m-aș uita în pupila oricărui vultur întîlnit în văzduh. E — dacă nu mă înșel — vulturul de pe coperta acelei cărți a lui Jules Verne numită: «Robur Cuceritorul»... Din care nu-mi mai amintesc nimic.

Radu COSAȘU

oameni despre care se vorbește

SEMION MIHAILOVICI BUDIONNI (n. 1883), mareșal al Uniunii Sovietice, de trei ori Erou al Uniunii Sovietice, membru al C.C. al P.C.U.S. din anul 1934, membru al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., a împlinit la 25 aprilie 90 de ani. Erou legendar al războiului civil, unul din organizatorii forțelor armate ale U.R.S.S., Budionni lucrează în prezent la cel de-al patrulea volum al memoriilor sale, consacrat anilor celui de-al doilea război mondial.

WALTER SCHEEL (n. 1919), ministrul de externe al R.F.Germania, liderul partidului liber-democrat, a acordat un interviu revistei «Wirtschaftswoche», în care referindu-se la orientarea politicii externe a țării sale, a caracterizat-o ca fiind menită «să contribuie la o mai mare securitate în Europa prin destindere». Cît privește relațiile P.L.D. cu P.S.D., Scheel a afirmat că «baza conlucrării o constituie declarația guvernamentală pe care o respectă ambele partide de coaliție».

GUNNAR JARRING (n. 1907), ambasadorul Suediei la Moscova și reprezentantul special al secretarului general al O.N.U. pentru Orientul Apropiat, a sosit la New York pentru a participa, din însărcinarea Consiliului de Securitate, la întocmirea unui raport detaliat asupra eforturilor depuse de O.N.U., din iunie 1967 și pînă în prezent, în vederea reglementării pașnice a situației din această zonă. Cu acest prilej Jarring a avut întrevederi cu o serie de reprezentanți ai țărilor implicate în conflict.

JOHN CONNALLY (n. 1917), fost guvernator al statului Texas în timpul Administrației Kennedy, singurul ministru (de finanțe) democrat în Administrația Nixon, pînă în mai 1972 — cînd a demisionat — a făcut cunoscut, cu prilejul unei conferințe de presă organizată la Houston (Texas) că trece din Partidul democrat în cel republican. Faptul este apreciat de observatori ca oglindind intenția lui Connally de a participa la alegerile prezidențiale din 1976.

MARLENE DIETRICH (n. 1902), celebra actriță și cîntăreață de origine germană care și-a părăsit țara în semn de protest față de regimul hitlerist, a anunțat recent, în timpul unui spectacol la London's New Windsor Theatre că intenționează să se retragă din viața artistică. Transmișînd știrea, agențiile de presă tind să nu-i dea crezare, datorită înfățișării și vitalității extraordinare a Marlenei Dietrich (cunoscută publicului românesc din filmul «Ingerul albastru») și din mai recentul «Procesul de la Nürnberg».

DOM MINTOFF (n. 1916), primul ministru al Maltei, a întreprins un turneu într-o serie de țări vest-europene: Italia, Belgia, Franța și Marea Britanie. Cu acest prilej, premierul maltez a examinat cu oficialitățile din țările respective o gamă variată de probleme privind relațiile bilaterale, precum și unele aspecte referitoare la situația din Mediterana. La Bruxelles, Dom Mintoff s-a întîlnit cu personalități din organisme Pieței comune.

de la lume adunate

● **533 metri plus încă patru.** Pentru a se putea completa instalațiile stației meteorologice din turnul de televiziune din Moscova cu aparate de avertizare a descărcărilor electrice în atmosferă s-a hotărît suprîndîntarea antenei cu încă patru metri. În prealabil au fost efectuate studii minuțioase care au demonstrat că fundamentul are suficientă rezervă de rezistență pentru a suporta adăugarea a încă patru metri la cei 533,3 metri actuali ai turnului (din care 386,6 din beton armat, iar restul din oțel) în greutate de 31 400 tone.

● **Faimoasa Alcatraz — parc public.** Insula Alcatraz (din golful San Francisco) — inclusiv celebra închisoare aflată aici — a fost cedată serviciului național de parcuri al S.U.A. care, după lucrări de amenajare ce vor costa peste 20 000 dolari, o va pune la dispoziția turiștilor. Fort militar pînă la jumătatea secolului trecut și apoi închisoare militară, Alcatrazul a fost transformat în 1934 în închisoare federală — printre cei mai celebri «pensionari» ai săi numărîndu-se Al Capone și George Kelly, supranumit «Machine Gun».

● **Ah, tocurile...** Un veritabil semnal de alarmă a fost lansat recent, în cadrul unui congres al ortopedilor, la Blackpool (Anglia), împotriva modei pantofilor cu tocuri foarte înalte. Datorită acestor așa-numiți pantofi cu platformă, s-a semnalat un număr îngrijorător de deformări ale picioarelor — a arătat renumitul ortoped britanic George Lewis, care a cerut Ministerului Sănătății din Marea Britanie să intervină pentru a opri fabricarea unor astfel de pantofi de către producători și a împiedica astfel ca Anglia să devină o «țară de invalizi».

● **UNESCO și devalorizarea dolarului.** La cea de-a 92-a sesiune a Consiliului executiv al UNESCO, directorul general al organizației, René Maheu, a făcut cunoscut că devalorizarea monedei americane va provoca un deficit de peste 10 milioane dolari la bugetul adoptat în noiembrie trecut, pentru anii 1973 și 1974, în sumă de 120 milioane dolari.

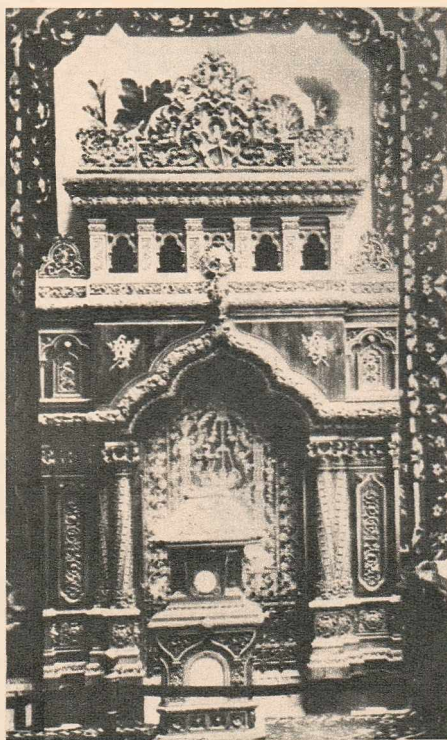
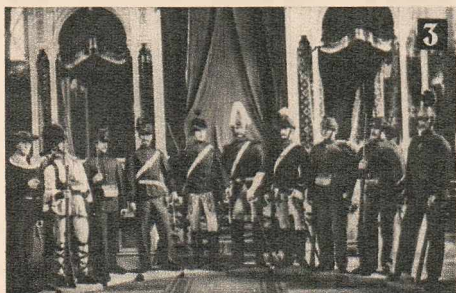
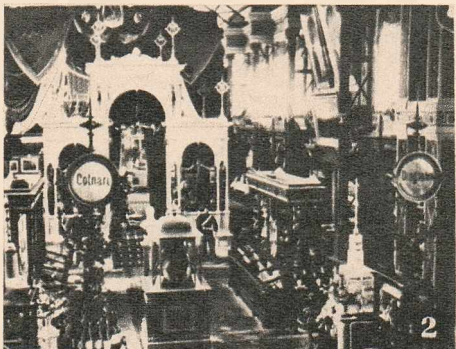
● **Brazilia — cumpărătoare de cafea!** Cea mai mare producătoare de cafea din lume, Brazilia, a fost nevoită recent, pentru a doua oară în mai puțin de un an, să cumpere 200 000 saci de cafea din El Salvador, pentru a putea face față contractelor de export pe piața internațională. Potrivit surselor oficiale braziliene, în prezent se înregistrează în țară un deficit de circa 10-13 milioane saci de cafea.

● **Cînd lipsește o dată.** După decesul reginei caselor de modă pariziene — Gabrielle «Coco» Chanel (la 10 ianuarie 1971, în vîrstă de 87 de ani) — secretarul său particular, Jean François Mironnet, a revendicat vila defunctei din Lausanne — împreună cu mobila și bijuteriile aflate acolo — afirmînd că i-au fost promise personal de Coco Chanel încă în timpul vieții, fapt dovedit cu martori, și chiar cu un testament găsit într-un plic sigilat într-una din cărțile din biblioteca acesteia. Recent tribunalul a respins însă cererea, intrucît testamentul olograf nu era datat...

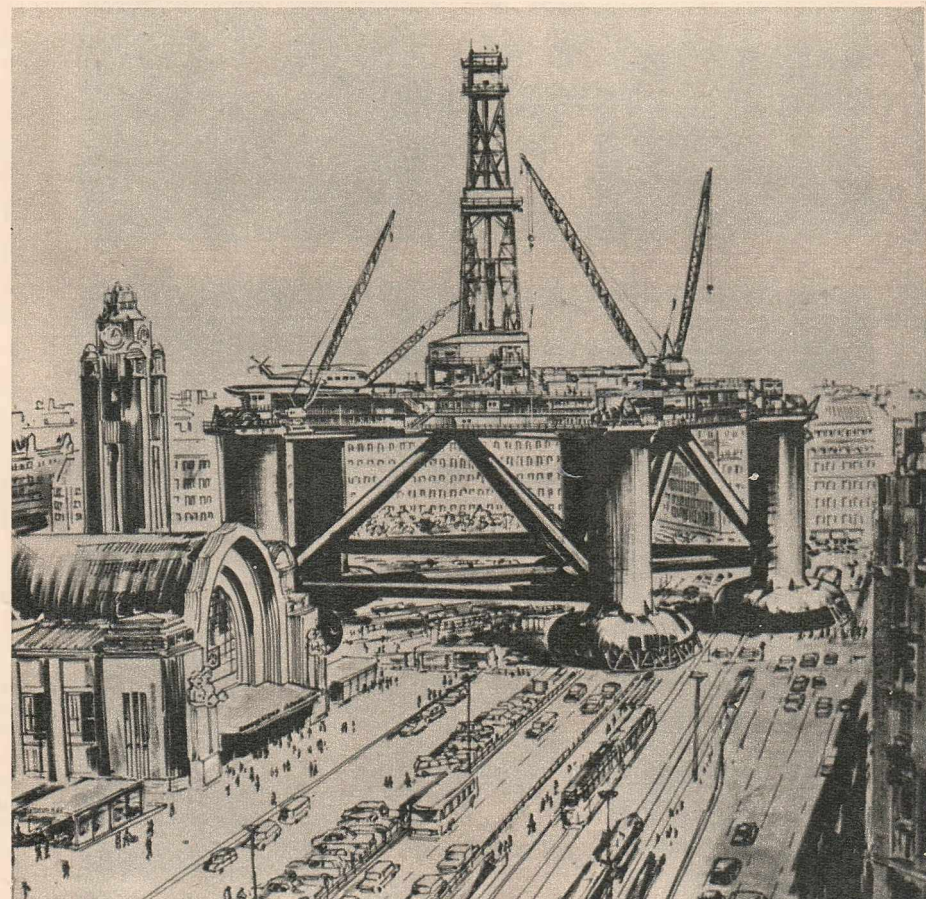
acum
o sută de ani

zăvelci și cotnari la viena

Cu o sută de ani în urmă — în mai 1873 — la Viena își deschidea porțile cea mai mare expoziție internațională cunoscută pînă atunci. Printre țările bogat reprezentate la această prestigioasă manifestare se află și România, în pavilionul căreia au fost expuse tot felul de produse, prezentate în 12 mari grupe: lucru manual (în special costume naționale), sericicultură, produse chimice, alimentare, textile, obiecte confecționate din cauciuc și piele, metalurgie, mașini și unelte agricole, indus-

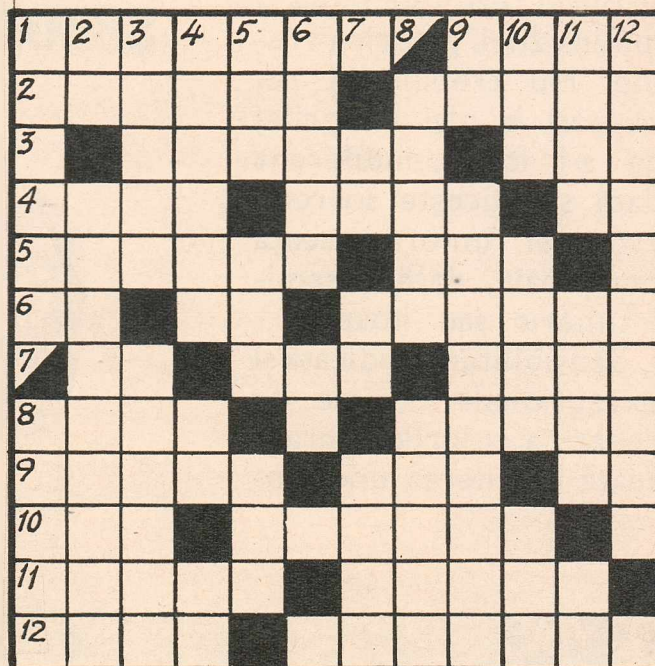
trie grafică, cereale, vinuri. Presa locală aprecie elogios această prezență românească, remarcînd, mai cu osebire, costumele naționale și vinurile. Ziarul WANDERER (nr. 126, din 8 mai 1873), scria (în traducerea, ușor arhaizantă a unui ziar al vremii): «Costumele femeiești sînt de o deosebită atracțiune, mai cu seamă cele din borangic, numite zăvelci, strălucitor cusute cu aur; apoi marama sau vălul aerian, țesut în arabescuri fine de aur și mătase... Apoi covoarele... Și produsele cofetăriei Capșa din București, care le întrec pe cele franțuzești... Apoi piramidele de butelii cu vinuri de Cotnari și Drăgășani, atît de căutate aici...» Ne-am prezentat frumos, am arătat lumii minunățiile artei noastre populare și roadele generosului nostru pămînt — și am cîștigat 237 de medalii. În fotografia 1: un portal sculptat în lemn; fotografia 2: mult cercetatul stand al vinurilor; fotografia 3: standul cu uniforme noastre militare, vechi și noi.

vizavi de gară...

Astăzi, doar o schiță, e drept cu un aspect cam științifico-fantastic. Miine, o realizare tehnică, cu adevărat fantastică. În chiar inima orașului Helsinki — în preajma gării centrale — se va construi această platformă destinată forajului petrolifer pînă la adîncimi de 8 000 de metri. Construcția este înaltă de 97 de metri și va fi deservită de 4 generatoare diesel cu un total de 6 000 de cai-putere. Partea superioară a platformei este rezervată unor uriașe macarale și unei piste pentru aterizarea și decolarea elicopterelor.

cuvinte încrucișate

cuvintele

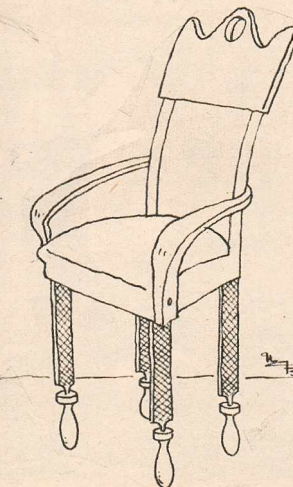
ORIZONTAL: 1) Pseudonim celebru al unui cunoscut pamfletar și polemist francez (1753-1801), autor al maximei «Vorba, ca și oamenii, nu valorează decît dacă sînt la locul lor» (tot lui i se atribuie expresia «Vorba e de argint, dar tăcerea e de aur») — Un cuvînt întotdeauna binevenit. 2) Bîlbîit de circumstanță — Mare poet român, convins că «S-a găsit mijlocul de a transforma în virtute neajunsurile graiului omenesc: paradoxul în general». 3) Stă la baza formării limbii române — Urmărit în realizare nu prin vorbe, ci prin fapte. 4) Cît ai zice pește — Atribut al unei conversații vii — Rele! 5) Limba ce-o vorbim... — Onomatopee cu toporul în mînă. 6) Dan Nasta — Nu-i tot! — Scriitor englez, autor al romanului «Contrapunct», care-și exprimă următorul spirit aforistic: «Oamenii tăcuți nu dau nici o dovadă de nepriceperea lor». 7) Fiș! — «Un fond» de cuvinte dramatic — E în Camera Lorzilor. 8) Dă dovadă de finețe — Cuvintele (sing.). 9) Nu prea-îarde de vorbă (fig.) — Clasament în baza... cîtor capete, atîtea păreri — Yves și Natalie. 10) Înceapă la limbă (reg.) — Culegere de norme. 11) Cu gură de foc (inv.) — Mini-colecție de cuvinte cu adresă. 12) Pic-

tor și grafician român (Iosif) — Materie primă pentru tema noastră (și oricare alta).

VERTICAL: 1) Scriitor francez de o remarcabilă subtilitate, autor al reflecției: «Conversația e un joc de foarfece de grădinar, în care fiecare tale vocea vecinului de îndată ce crește» — Marele poet persan din care cităm: «Cîtă vreme taci, cei dimprejur/ nu-ți cunosc nici merit, nici cusur». 2) O notă răsturnată! — Filozof antic chinez, autor al celebrului citat «Fără a cunoaște puterea cuvintelor e imposibil să cunoști oamenii». 3) «O samă de cuvinte» la propriu și la figurat — Filozof și scriitor francez, teoretician al existențialismului, din opera căruia desprindem eseu asupra copilăriei sale, «Cuvintele». 4) Un om apropiat — Vie! — Doctor (abr.). 5) Ceremonial — Vărsat... de vînt — Lao..., alt filozof chinez (sec. V î.e.n.), autor al maximei «Cuvintele sincere nu sînt cuvinte mari». 6) Asta nu vorbește, behăie! — «... nu are un cuvînt mai nobil pentru a arăta cine este decît numele său» (neart. J. Herder). 7) Particulă înaintea «cuvintelor» lui Nichita Stănescu — Hal! — «Strict interzis». 8) Cunoscut poet român, despre ale cărui începuturi George Călinescu avea să spună: «În aplicare, ermetismul lui este adesea numai o formă de dificultate filologică» — Caracterul grav al unei inscripții. 9) Peleş! — «Vocea poporului» într-un celebru adagiu roman (2 cuv.). 10) Țircovnic — Un cuvînt fără dubii — Chestie de obraz. 11) Sclipitor — Localitate în Danemarca — Țeșe. 12) Faimosul diplomat francez care a adaptat și transformat în deviză proprie cinica formulă «Vorba a fost dată omului spre a-și ascunde gîndurile».

umor

N. CORNELIU

Scaunul lucrat la patru pile.

Toma MICHINICI

Dicționar: AIT, EIBY.

Dezlegarea jocului TI-AM PUS ÎN DEGET UN INEL apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) SCOTT — MANZONI. 2) TOMOZEI — AIA — A. 3) ERIK — SCHILLER. 4) LIT — CEAI — NELA. 5) ANETA — EROI — IS. 6) TROTIL — ACIZI. 7) L — EVERAC — ANA. 8) EC — ALI — OM — A — C. 9) NERL — NADIA — NE. 10) STI — MASA — MIOS. 11) KATIA — INSOARA. 12) ISABELA — AR — DR.

Cu filmul reversibil ORWO CHROM-UT-18 se obțin rezultate bune la lumina zilei, pe orice vreme. Nu trebuie să renunțați la nici un prilej de a-l folosi, indiferent dacă strălucește soarele, este cer înnorat, ceață sau ploaie, dacă e semi-întuneric sau noapte.

Sensibilitatea ridicată și excepționala calitate de redare a culorilor garantează obținerea unor fo-

Orice anotimp este sezon de fotografiat

tografii de calitate foarte bună și satisfacții deosebite în arta fotografiei.

Indiferent de faptul dacă fotografiați în timpul verii, al iernii sau prindeți instantanee gingașe de primăvară sau de toamnă multicoloră, imagini de ansamblu sau de detaliu — diapozitivele UT-18 nu vă vor dezamăgi niciodată.

Orice anotimp — sezon fotografic.

